

Αριθ. ΕΤ, 132833

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

1876

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡΑΓΚΩΝ 6.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΛΑ

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφείον της Έστιας: Όδου Σταδίου, 6.

1876

ἜΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρῶτος

Συνδρομὴ ἑτησίαι: Ἡ Ελλάδα γρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδ. γρ. 20—Αἱ συνδρομαὶ ἔρχ. ἀπὸ τῆς ἰταλ. ἰταλ. ἔτους καὶ αὐτοῦ ἑτήσιαι—Τῆς προηγ. φύλλων λ. 30.—Τῆς αὐτῆς τῆς Αὐγούστου: Ὁδ. Σκαδίου, 8.

80 Μαΐου 1876

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΠΡΟΣ ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΝ

Α'

Κουθεῖσα ἐργάτου γέροντος πρὸς ἐργάτην νέον.

Ἐνθυμοῦ ὅτι ὁ καιρὸς εἶναι ἀργύριον.

Ἐκείνος ὅστις, διὰ τῆς ἐργασίας του, ἠμπορεῖ νὰ κερδήσῃ δέκα δραχμὰς τὴν ἡμέραν, καὶ περιφέρεται ἢ μένει ἀργὸς τὸ ἡμισυ τῆς ἡμέρας, ἀν καὶ δὲν ἐξοδεύῃ περισσότερον ἀπὸ ἐξοδεύοντα πέντε λεπτὰ διὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ περιπάτου του ἢ τῆς ἀναπαύσεώς του, δὲν πρέπει νὰ λογαριάσῃ αὐτὸ τὸ ἔξοδον μόνον. Ἐξώδευσε πραγματικῶς, ἢ μᾶλλον ἔρριψεν εἰς τὴν λάσπην, πέντε δραχμὰς περισσότερον.

Ἐνθυμοῦ ὅτι ἡ καλὴ πίστις εἶναι ἀργύριον.

Ἐάν ὁ δανειστής μου ἀφήσῃ εἰς χεῖράς μου τὰ χρήματά του μετὰ τὴν λήξιν τῆς τοῦ χρέους μου προθεσμίας, μοι χαρίζει τότε τὸν τόκον, ἢ ἄλλο τὸ κέρδος ὅπερ ἤθελα ὠφεληθῆ ἔφ' ὅσον καιρὸν μοι τὸ ἀφήσῃ. Τὸ θφέλος ἀναβαίνει εἰς ποσὸν σπουδαῖον δι' ἄνθρωπον ὅστις ἔχει πίστιν ἐκτεταμένην καὶ στερεάν, καὶ κάμνει καλὴν αὐτῆς χρήσιν.

Ἐνθυμοῦ ὅτι τὸ ἀργύριον εἶναι φύσει τοιαύτης, ὥστε νὰ πολλαπλασιάζεται ἀφ' ἑαυτοῦ.

Τὸ ἀργύριον γεννᾷ ἀργύριον· τὸ δὲ παρ' αὐτοῦ γεννηθὲν γεννᾷ ἄλλο, εὐκολώτερα ἀκόμη, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Πέντε δραχμαὶ δουλευόμεναι κάμνουσιν ἕξ· δουλευόμεναι ἀκόμη, κάμνουσιν ἑπτὰ, εἴκοσι, καὶ οὕτω κατ' ἀναλογίαν μέχρι χιλιάδων. Ὅσα περισσότερον τὸ ἀργύριον δουλεύεται, τόσῳ περισσότερον αὐξάνει, καὶ τόσῳ ταχύτερα γινώσκονται τὰ κέρδη. Ὅστις σφάζει γουροῦναν ἔγκυον, ἐξολοθρεύει τὰς γεννάς της μέχρι χιλιοστῆς γενεᾶς. Ὅστις καταπίνει δραχμὴν, καταστρέφει τὰ προτόντα τῆς δραχμῆς ταύτης, καὶ μέχρις ἑκατοντάδων δραχμῶν.*

Ἐνθυμοῦ ὅτι, μίαν δεκάραν τὴν ἡμέραν ἀν οικονομῆσης, θὰ ἔχῃς εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους τεσσαράκοντα περίπου δραχμὰς.

Διὰ τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον ἑκατοστὸς σπατάλῃ καθ' ἡμέραν ἐπὶ τοῦ καιροῦ του καὶ ἐπὶ τῶν ἐξόδων του, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, ἄνθρωπος, ἔχων πίστιν, δύναται ἐπὶ τῇ μόνῃ

ἐγγυήσει του, νὰ κρατῇ καὶ νὰ νέμεται δραχμὰς ὀκτακασίας, ἐπὶ τόκῳ πέντε τοῖς ἑκατόν. Τὸ κεφάλαιον αὐτὸ, τοποθετούμενον ἐπιμελῶς ὑπὸ δραστηρίου καὶ νοήμονος ἀνθρώπου, ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ μεγάλα κέρδη.

Ἐνθυμοῦ τὴν παροιμίαν· Ὁ καλὸς πληρωτὴς εἶναι κύριος τοῦ θαλασίου τῶν ἄλλων.

Ἐκείνος ὅστις εἶναι γνωστὸς ὡς πληρόντων ἀκριβῶς καὶ ἐμπροσθέτως τὰ χρέη του, ἠμπορεῖ, ἐν παντὶ καιρῷ καὶ ἐν πάσῃ περιστάσει, νὰ ἔχῃ εἰς χεῖράς του ὅλα τὰ χρήματα ὅσα οἱ φίλοι του ἠμποροῦν νὰ διαθέσουν. Βυκολία καὶ ἀφέλεια μεγάλη καὶ σπουδαιοτάτη! Μετὰ τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν οικονομίαν, τίποτε δὲν συντελεῖ τόσον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν νέων ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὅσον ἡ ἀκρίβεια καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐν πάσῃ ὑποθέσει. Καὶ διὰ τοῦτο, ἔταν ἐδανείσθης χρήματα, ποτὲ μὴν τὰ φυλάξῃς μήτε μίαν ὥραν ἐπέκεινα τῆς προθεσμίας καθ' ἣν ὑπεσχέθης νὰ πληρώσῃς, φοβούμενος μήπως ἢ ἔλλειψις τῆς τοιαύτης ἀκριβείας σοῦ κλείσῃ διαπαντός τὸ θαλάσιον τοῦ φίλου σου.

Ἐν τῇ πίστει, καὶ αἱ παραμικραὶ πράξεις παρατηροῦνται. Ὁ κρότος τοῦ σφυροῦ σου, κτυπῶν, ἀπὸ τῆς πέμπτης πρωΐνης μέχρι τῆς ἑνάτης ἑσπερινῆς ὥρας, εἰς τὰ αὐτὰ τοῦ δανειστοῦ σου, τὸν κάμνει εὐκόλῳ εἰς ἐξάμηνον παράτασιν προθεσμίας. Ἐάν ὁμοῦ σὲ βλέπῃ εἰς τὸ σφαιριστήριον, ἐάν ἀκούῃ τὴν φωνὴν σου εἰς τὸ καπηλεῖον, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ ἦσαι εἰς τὴν ἐργασίαν σου, στέλλει εὐθὺς τὴν αὔριον διὰ τὰ χρήματά του, καὶ τὰ ζητεῖ πρὶν δυνηθῆ νὰ τὰ λάβῃ ὅλα διαμίας. Διὰ τῶν λεπτομερειῶν τούτων ἀποδεικνύεις ἂν αἱ ὑποχρέώσεις σου ἦναι παροῦσαι εἰς τὴν μνήμην σου δι' αὐτῶν ἠμπορεῖς ν' ἀποκτήσῃς τὴν ὑπόληψιν ἀνθρώπου τόσον τακτικῶς ὅσον καὶ τιμίου, καὶ ν' ἀδείξῃς ἔτι μᾶλλον τὴν πίστιν σου.

Φυλάξου μὴ πέσῃς εἰς τὴν πλάνην πολλῶν ἐκ τῶν ἐχόντων πίστιν, καὶ θεωρήσῃς ὡς ἐδικὰ σου ὅσα ἔχεις καὶ νέμεσαι, καὶ ρυθμίσης οὕτω τὴν ζωὴν σου. Διὰ νὰ προλάβῃς τὸν τοιοῦτον ψευδῆ ὑπολογισμόν, κατάγραφε ἀκριβῶς καὶ τὰ ἐξόδα καὶ τὰ ἐσοδὰ σου. Ἐάν λάβῃς ἐξ ἀρχῆς τὸν κόπον νὰ σημειώσῃς τὰ πάντα λεπτομερῶς, θὰ αἰσθανθῇς προερχόμενα καλὰ ἀποτελέσματα· ὁ ἀναγνωρίσης μετὰ πόσης καταπληκτικῆς ταχύτητος προσθήκῃ πολλῶν μικρῶν ἐξόδων ἀναβιβά-

ζει το δλον εις σπουδαίον ποσόν, και θα ιδής πόσα ιδύνασο να οικονομήσης κατά τὸ παρελθόν, και πόσα, χωρίς πολὺ νὰ στενοχωρηθῆς, δύνασαι νὰ οικονομήσης εις τὸ μέλλον.

Τέλος πάντων, ὁ δρόμος πρὸς τὴν τύχην θὰ ἴναι, εἰάν θέλῃς, τόσον ὀμαλὸς, ὅσον ὁ δρόμος πρὸς τὴν ἀγοράν. Τὸ πᾶν πρὸ πάντων ἐξαρτᾶται ἐκ δύο λέξεων ἑργασία και οικονομία· δὲν πρέπει δηλαδὴ νὰ σπαταλῆς οὔτε τὸν καιρὸν σου οὔτε τὰ χρήματά σου, ἀλλὰ νὰ κάμῃς και τῶν δύο τὴν καλύτεραν δυνατὴν χρῆσιν. Ἄνευ ἐργασίας και ἀνευ οικονομίας, τίποτε δὲν θὰ κατορθώσῃς μετ' αὐτῶν, θὰ κατορθώσῃς τὸ πᾶν. Ὅστις κερδαίνει, ὅ,τι ἤμπορεῖ νὰ κερδήσῃ τιμῶς, και οικονομῆι ὅ,τι κερδαίνει ἐκτὸς τῶν ἀναγκαίων ἐξόδων του, δὲν ἤμπορεῖ νὰ μὴ γείνη μὲ τὸν καιρὸν πλούσιος, ἐκτὸς ἂν τὸ ὑπέρτατον ὄν, τὸ ὅποιον κυβερνᾷ τὸν κόσμον και πρὸς τὸ ὅποιον ὅλοι πρέπει νὰ ὑφίστανται τοὺς ὀφθαλμοὺς, ζητοῦντες τὴν εὐλογία του ἐπὶ τῶν τιμῶν προσπαθειῶν των, ἐν τῇ σοφίᾳ τῆς θείας Προνοίας του, δὲν ἀπεφάσιον ἄλλως.

Β'

Νουθεσία πρὸς τοὺς θέλοντας νὰ γείνωσι πλούσιοι.

Τὰ χρήματα τότε μόνον σὲ ὠφελοῦν, ὅταν ἡξέωθῃς πῶς πρέπει νὰ τὰ μεταχειρισθῆς.

Μὲ ἑκατὸν δραχμὰς κατ' ἔτος, ἤμπορεῖς νὰ ἔχῃς τὴν χρῆσιν κεφαλαίου ἀνωτέρου τῶν χιλίων πεντακοσίων δραχμῶν· φθάνει μόνον ὁ κόσμος νὰ σὲ γνωρίζῃ ὡς φρόνιμον και τίμιον.

Ὅστις ἐξοδεύει κατ' ἡμέραν κακῶς τριάκοντα λεπτά, ἐξοδεύει ἀνωφελῶς ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν δραχμὰς κατ' ἔτος, ὅπερ ἐστὶ στερεῖται τῆς χρήσεως κεφαλαίου ἀνωτέρου τῶν χιλίων πεντακοσίων δραχμῶν.

Καὶ ὅστις χάνει κατ' ἡμέραν, ἐν τῇ ἀργίᾳ και ὀκνηρίᾳ, τριάκοντα λεπτά ἐκ τοῦ καιροῦ του, χάνει ἐπίσης τὴν χρῆσιν κεφαλαίου ἀνωτέρου τῶν χιλίων πεντακοσίων δραχμῶν.

Ὅστις σπαταλᾷ ἀνωφελῶς πέντε δραχμὰς κατ' ἡμέραν ἐκ τοῦ καιροῦ του και ἐκ τῆς ἐργασίας του, χάνει τὰς πέντε δραχμὰς, ὡσεὶν τὰς εἶχε ρίψει εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἐκεῖνος ὅμως ὅστις χάνει τὰς πέντε δραχμὰς, χάνει ἔχει μόνον αὐτὰς τὰς πέντε δραχμὰς, ἀλλὰ και τὰ κέρδη ὅλα ὅσα ἐκ τῶν πέντε αὐτῶν δραχμῶν ἤθελεν ὠφελῆθαι τοποθετῶν και δουλεύων αὐτὰς ἐπιμελῶς και ἐπιτηδεύων· αὐτὰ δὲ τὰ κέρδη, λογίζόμενα ἐφ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ χρόνου, ἀπὸ τῆς νεότητος μέχρι τοῦ γήρατος αὐτοῦ, ἠδύναντο νὰ σχηματίσωσι κεφάλαιον μέγιστον.

Ἐπιτελεστέον.

Σ.

Ὅστις ὑπὸ ἐθελοκακίας φρονεῖ τὰ ἀδελφῆ ζῶν ἢ ἠδύναται εἰς τοὺς σπαραγμοὺς και τοὺς

πόνους των, δεικνύει καρδίαν ἐπιρροπῆ εἰς ἀσπλαγγίαν και θηριωδίαν, και θὰ ἰδῇ μετὰ τῆς αὐτῆς ἀδιαφορίας νὰ χύνεται τὸ ἀνθρώπινον αἷμα. Οἱ ἄγγλοι πιστεύουσι μάλιστα, ὅτι ἀπλῶς ἢ συχνῇ θεωρία τοῦ αἵματος τῶν ζῶων ἢ τῶν ἀνθρώπων ἀφαιρεῖ ἀπὸ τῆς καρδίας τὴν εὐαισθησίαν, και διὰ τοῦτο ἐξήρσαν τὸν χειρουργὸν και τὸν κρεωκόλλην ἀπὸ τοῦ ἀξιωματοῦ τῶν ὀρκωτῶν κριτῶν.

ἩΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συγγραμ. ἐκτ. σελ. 321.

ΕΠΙΤΟΜΗ ΕΙΚΟΣΤῆ ΑΚΤΗΣ

Ἐνέργεια τοῦ αἵματος και ἐργασία τῶν ὀργάνων.

Ἐνθυμῆσαι, ὅτι ὠνομάσαμεν ἄλλοτε τὸ αἷμα γενικὸν ἐπιστάτην τοῦ σώματός μας, πανταχοῦ παρόντα, και διανεμόντα ὀλικὸν εἰς τοὺς ἐργάτας τοῦ σώματος, τουτέστιν εἰς τὰ ὄργανά του.

Ἄς ἐξακολουθήσωμεν σήμερον τὴν παρομοίωσιν, διὰ νὰ ἐννοήσῃς καλλίτερα τὴν συνέχειαν.

Ὁ ἐπιστάτης δὲν φέρει μόνον ὀλικὸν εἰς τοὺς τεχνίτας, ἀλλὰ και διαταγὰς. Τὸ αὐτὸ πράττει και τὸ αἷμα· τὰ δὲ ὄργανά μας δὲν θὰ ἔπραττον τίποτε και θὰ ἔμενον ἀργά, ἂν τὸ αἷμα δὲν τὰ διέτατε και δὲν τὰ ἐμαστίγωνε μάλιστα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν του, καθὼς μαστιγώνουσι τοὺς μαῦρους οἱ ἐπιστάται τῶν σακχαροφυτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Ἐίδες ποτέ σου λειποθυμημένον ἄνθρωπον; Φαίνεται σχεδὸν νεκρὸς, διότι ὅλα του τὰ ὄργανα και ὅλα του αἱ δυνάμεις παραλοῦν και νεκρώνονται. Διὰ τί δὲ τοῦτο; διότι τὸ αἷμα ὅλον συρρέει τότε εἰς τὴν καρδίαν, ἕνεκα μεγάλης συγκινήσεως ἢ δι' ἄλλον λόγον, και ἀφίνει τὰ ὄργανα τοῦ σώματός μας χωρίς ὀλικὸν και χωρίς διαταγὰς.

Δι' αὐτὸ μερικοὶ ἐκ τῶν παλαιῶν εἶπον, ὅτι ἡ ψυχὴ κατοικεῖ εἰς τὸ αἷμα. Δὲν εἶνε μὲν τὸ πρᾶγμα ἐπιστημονικῶς ἀληθές, καθὼς ἐπίσης και ἡ ἰδέα ἄλλων τινῶν, οἵτινες ἐφαντάσθησαν ὅτι κατοικία τῆς ψυχῆς εἶνε ἡ ἀναπνοή· ἀλλ' ὅπωςδήποτε δὲν εἶνε ἀσχημὸς ἢ ἰδέα δι' ἄνθρώπους, οἵτινες ἤθελον και καλά νὰ ἀνακαλύψουν ποῦ κατοικεῖ ἡ ψυχὴ, ἐνθὶ πολὺ εὐκολώτερον ἦτο νὰ εἶπουν, ὅπως λέγει σήμερον ἡ ἐπιστήμη, ὅτι δὲν τὸ γνωρίζομεν, οὔτε εἶνε δυνατὸν νὰ τὴ εὕρωμεν.

Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι τὰ ὄργανα δὲν ἐργάζονται, ἂν τὸ αἷμα δὲν ἔλθῃ νὰ φέρῃ εἰς αὐτὰ πῦρ και νὰ τὰ θερμάνῃ. Διὰ νὰ ἀνάψῃ ὅμως τὸ αἷμα φωτιάν μὲ τὸ ὕδρογόνον και τὸν ἄνθρακα, τὸν ὅποιον συναντᾷ εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματός μας, χρειάζεται δξυγόνον, καθὼς ἤδη εἶπομεν. Τὸ δξυγόνον λοιπὸν εἶνε τὸ μαγι-

κὸν μέσον διὰ τοῦ ὁποίου τὸ αἷμα ἐπιβάλλει ὕπακοὴν εἰς τὰ ὄργανα· εἶνε, οὕτως εἶπεῖν, ἡ μάστιξ, διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἐπιστάτης ἀναγκάζει τοὺς δούλους νὰ ἐργάζονται. Διὰ νὰ ἔχῃ δὲ πάντοτε τὸ αἷμα νέον και ἀφθονον δξυγόνον, καταφεύγει εἰς τοὺς πνεύμονας, και ἀνανεώνει τὴν προμηθειάν του διὰ τῆς ἀναπνοῆς. Ἄμα ἢ ἀναπνοὴ παύσῃ, ἄμα τὸ διάφραγμα παύσῃ νὰ συστέλλεται και νὰ διαστέλλεται, ἄμα, ἐν ἄλλοις λόγοις, ὁ ἄνθρωπος ἐκπνεύσῃ, τὸ αἷμα μένει χωρίς δξυγόνον, τὰ ὄργανα παρὰ λούον, ἢ μηχανῆ σταματᾷ, και ὁ ἄνθρωπος εἶνε πτώμα.

Τώρα, ὅτε ἔμαθες, ὅτι τὸ αἷμα εἶνε τὸ γενικὸν ἐλατήριον ὅλων τῶν ὀργάνων τοῦ σώματός μας, δύνασαι νὰ ἐξηγήσῃς μερικὰ πράγματα, τὰ ὁποία παρετήρησες μὲν ἴσως πολλάκις, δὲν προσεπάθησες ὅμως ποτέ σου νὰ ἐννοήσῃς.

Ὅταν τρέξῃς γρήγορα πολλὴν ὥραν εἰς τὸν κῆπον, τί σοῦ συμβαίνει; Κατακοκινίζεις, ἀσθμαίνεις—ἴτοι λαχταρίζεις, καθὼς λέγει ὁ λαὸς, —ἡ καρδία σου κτυπᾷ δυνατὰ και γρήγορα, και ὁ ἰδρὸς ἀρχίζει νὰ στάξῃ ἀπὸ τὸ πρόσωπόν σου.

Διὰ τί ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα;

Ἄν σκεφθῇς ὀλίγον, δύνασαι νὰ τὸ εὕρῃς και μόνη σου. Διὰ νὰ τὸ εὕρῃς ὅμως ταχύτερα, θὰ σὲ βοηθήσω.

Ἄν, ὅταν τρέχῃς, ἠμποῦρῃς νὰ κυττάξῃς μὲ κανὲν μαγικὸν μικροσκόπιον ἐντὸς τοῦ σώματός σου, ἤθελες ἐκπλαγῆ βλέπουσα τί συμβαίνει ἐντὸς αὐτοῦ. Τὸ πρᾶγμα εἶνε πολὺ περιπεπλεγμένον, και χρειάζεται μακρὰν ἀνάπτυξιν, τὴν ὁποίαν ἴσως κάμωμεν πάλιν μαζὶ καμμίαν ἡμέραν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκεῖ νὰ μάθῃς, ὅτι γίνεται ἐντὸς τοῦ ἐργασίας τις περιέργως, εἰς τὴν ὁποίαν ὅλοι σχεδὸν οἱ μῦς τοῦ σώματός σου λαμβάνουσι μέρος, συστειλλόμενοι και διαστελλόμενοι ἀλληλοδιαδόχως, ὡς τόσα ἐλατήρια. Ἄπειρος κόπος καταβάλλεται, και γίνεται ἐργασία μεγίστη, τὴν ὁποίαν οἱ ὀκνηροὶ μας μῦς δὲν θὰ ἔκαμον βέβαια μόνον των, ἂν ὁ ἐπιστάτης μας δὲν τοὺς ἐμάστιξε προσκόντως. Ἰβπειδὴ δὲ, καθὼς εἶπομεν, ἡ μάστιξ τοῦ ἐπιστάτου μας εἶνε τὸ πῦρ, τὸ ὅποιον διανέμει εἰς ὅλον τὸ σῶμα, ἀναγκάζεται κατὰ τὴν ἐκτακτον ἐκείνην περίστασιν νὰ θερμάνῃ περισσότερο τὴν μηχανὴν, ἀπαράλλακτα καθὼς κάμουν οἱ μηχανικοὶ τῶν ἀτμοπλοίων, ὅταν θέλουν νὰ κινήθῃ ταχύτερα τὸ ἀτμόπλοιον. Ἐννοεῖς λοιπὸν, ὅτι φυσικώτατον εἶνε διὰ τοῦτο νὰ θερμάνωσιν πολλὸ, νὰ κοκκινίσῃ τὸ πρόσωπόν σου, και νὰ στάξῃ ἰδρὸς.

Δὲν φθάνει ὅμως τοῦτο. Τὸ πῦρ αὐτὸ, τὸ ὅποιον πρόκειται νὰ αὐξήσῃ και νὰ κινήθῃ ταχύτερα, ἀπαιτεῖ φυσικῶς και περισσότεραν

καύσιμον ὕλην. Ἄλλ' ἐπειδὴ πᾶσα σταγὼν τοῦ αἵματος ἔχει ὀρισμένην ποσότητα καύσιμου ὕλης, διὰ νὰ μεταδοθῇ περισσότερον πῦρ εἰς ἑκάστον μῦν, πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς αὐτὸν περισσότερον αἷμα. Ἄλλ' ἐπειδὴ, ὅταν τρέχῃς, πρέπει νὰ γείνη τοῦτο, καθὼς εἶδομεν, εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς μῦς τοῦ σώματος συγχρόνως, τὸ αἷμα δὲν δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ ἀλλῶως εἰς τὴν γενικὴν αὐτὴν ἀπαιτήσιν, εἰμὴ μεταβαίον γρήγορα γρήγορα ἀπὸ τὴν καρδίαν εἰς τοὺς πνεύμονας και εἰς τὰ μέρη τοῦ σώματος. Εἰσέρχεται λοιπὸν καλπάζον εἰς τὴν καρδίαν, ἐξέρχεται ταχέως, και πάλιν εὐθὺς ἐπιστρέφει, ἢ δὲ ταλαίπωρος καρδία, ἥτις εἶνε πολὺ ἀβρὰ και δὲν ἔχει διάθεσιν νὰ ταράττεται εἰς τὰς συνηθείας τῆς, ἀρχίζει νὰ κτυπᾷ δυνατὰ και ταχέως ἐντὸς τοῦ στήθους, οἰοῖται παραπονομένη και εἰδοποιούσα ὅτι ἐκουράσθη, ὅτι ἀπέκαμε, και ὅτι κινδυνεύει νὰ σταματήσῃ ἐπὶ τέλους διὰ παντός. Διὰ παντός ἢ μὴ λησμονῆς τοῦτο. Δύναται τις ἐξαίρετα νὰ ἀποθάνῃ, ἂν ἐπιμείνῃ νὰ τρέξῃ γρήγορα πολλὴν ὥραν. Ἄν παρεδόθῃς ἑλληνικὴν ἱστορίαν, θὰ γνωρίζεις βέβαια, ὅτι στρατιώτης τις Ἕλλην, ὅστις ἔτρεξεν ἀπὸ τὸν Μαραθῶνα εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ πρῶτος αὐτὸς τὴν νίκην τῶν ἑλλήνων, ἔπεσε νεκρὸς ἄμα ἔφθασεν.

Ἡ ταχεῖα δὲ αὐτὴ κυκλοφορία τοῦ αἵματος ἀναγκάζει και τοὺς πνεύμονας νὰ ἀναπνεύσω γρηγορώτερα, διὰ νὰ προμηθεύωσι περισσότερον δξυγόνον εἰς τὸ αἷμα, και διὰ τοῦτο, ὅταν τρέχῃς, ἀσθμαίνεις· τότε δὲ πολλάκις τὸ διάφραγμα κουράζεται, πάσχει σπασμοὺς, και κόπτεται, καθὼς λέγομεν, ἢ ἀναπνοή.

Μὴ τρομάξῃς ὅμως· τὰ δυσάρεστα αὐτὰ δύνανται νὰ προέλθουν ἀπὸ τὴν κατάχρησιν, κατάχρησις δὲ εἶνε νὰ τρέξῃς πολὺ και γρήγορα περισσότερον παρ' ὅσον πρέπει· ἐνῶ τούναντιον τὸ νὰ τρέξῃς ὀλίγον εἶνε ὕγιεινον, διότι ταχύτερα κίνησις τοῦ αἵματος εἶνε ζῶη περισσότερα, και δὲν εἶνε ἀσχημὸν νὰ ζῆ τις ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ὀλίγον περισσότερον. Ἡ ἐκτακτος δὲ αὐτῆ ἐνεργητικότης τοῦ αἵματος δὲν ἀναπτύσσεται μόνον ὅταν τρέχωμεν, ἀλλὰ και ὅταν ἐργαζώμεθα πολὺ και μὲ κόπον—ἐννοῶ διὰ τῶν χειρῶν μας. Παρατήρησε ἐκεῖνον ὅστις κόπτει ξόλα, και θὰ ἰδῇς, ὅτι ἄμα κοπιᾷται κάπως περισσότερο, ἄμα καταφέρῃ τὴν ἀξίην του δις, τρις και τετρακίς κατ' ἐπανάληψιν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, κοκκινίζει και ἀσθμαίνει, ἀπαράλλακτα ὡς ἂν εἶχε τρέξει. Κερδίζει ὅμως ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, μολονότι κοπιᾷται· δὲν κερδίζει δὲ μόνον τὸ ἡμεροκάματόν του, ἀλλὰ και κάτι τι ἄλλο. Διὸτι τὸ αἷμα δὲν θερμαίνει μόνον τὰ ὄργανά μας, ἀλλὰ και τὰ τρέφει συγχρόνως· ὅσον λοιπὸν συχνότερον τὰ ἐπισκέπτεται, ὅσον περισσότερο τὰ τρέφει. Παρατήρησε τοὺς ἀν-

θρώπους εκείνους, ολίγους εργάζονται δια τών χειρών των, και θα ίδης πόσον ευρωστότεροι και ισχυρότεροι είνε από εκείνους ολίγους δέν κάμνουν τίποτε, ή εργάζονται μόν, αλλά χωρίς να κοπιάζωσιν αι χείρες των. Παρατήρησε τας κυρίας εκείνας, αλίγους δέν συλλογίζονται παρά πως να ενδυσώσι και να κτενισθώσι, και δέν κάμνουν άλλο τίποτε παρά να αναγινώσκουν μυθιστορήματα εξαπλωμένα εις τόν καναπέον των, και παράβαλέ τας με τὸ κατακόκκινον πρόσωπον τῆς πλύστρας σας ή τῆς υπερτρίας σας. Θα ίδης μεγάλην διαφοράν, και θα πεισθῆς, ὅτι ή δια τών χειρών εργασία, ή κίνησις, ὁ κόπος ὁ σωματικὸς δέν είνε τόσον κακά πράγματα ὅσον πολλοὶ φαντάζονται.

Ἡσίοτος συνήθεια.

Αἰγθαλοὶ Βαλκασ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΙΣΜΑΗΛ ΠΑΣΟΜΠΕΥΣ

Ὁ Ἰσμαήλ Πασόμπευς, ὁ δεινὸς ἀντίπαλος τοῦ Ἄλῃ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων, δέν ἦτο Ἕλλην τὸ γένος ή τὴν θρησκείαν· ἀλλ' ὅμως τὰ κατὰ τὸ τελευταῖον μάλιστὰ μέρος τοῦ βίου αὐτοῦ, τοσοῦτον στενῶς συνδέονται με τὴν ἐκρηξίν τῆς μεγάλης ἡμῶν ἐπαναστάσεως, ὥστε δέν ἐνομίσαμεν ἄτοπον νὰ περιλάβωμεν τὸν ἄνδρα εἰς τὴν μικρογραφικὴν ταύτην πινακοθήκην ἢ τὴν ἡμῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἐστίας διεσκευάσαμεν. Ἐχομεν δὲ ἀνὰ χεῖρας χειρόγραφον συσταχθὲν μὲν ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ γραμματέως τοῦ Πασόμπευ, Γεωργίου Οἰκονόμου, περιέχον δὲ λεπτομερεῖας περιεργατάτας, τὰς ὁποίας οὐδαμῶς ἄλλοῦ εὐρίσκομεν. Ὅθεν θέλομεν δώσει εἰς τὴν παρούσαν βιογραφίαν ἕκτασιν μείζονα τῶν ἄλλων, περὶ ὧν ή πολλοὶ ἤδη προεδημοσιεύθησαν ή ὀλίγοι ἄχρι τοῦδε ὑπάρχουσιν ὅπως οὖν ἀσφαλῆς εἰδήσει.

Εἶναι περιττὸν νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι ὁ Ἄλῃ πασᾶς, ἅμα γενόμενος περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος κύριος τῶν Ἰωαννίνων, ἠγωνίσθη και ἐπέτυχε νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐπὶ ἅπασαν τὴν Ἀλβανίαν, τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Αἰτωλίαν και τὴν ἄλλην Ἑλλάδα· και οὐδὲν ἦττον πασίγνωστον εἶναι ὅτι προσφορώτατον ἐνόμισεν ἐπὶ τούτῳ νὰ καταστήσῃ ἐμποδῶν ἅπαντας τοὺς προύχοντας τῶν χωρῶν τούτων, μωαμεθανοὺς τε και χριστιανοὺς. Ἀναριθμηταὶ λοιπὸν ἐγένοντο ὅσοις καταδιώξεν, ἐδήμωσεν, ἐθασάνισεν, ἐδολοφόνησεν, ἐξωλόθρευσεν. Ἄλλ' οὐδεὶς ἴσως ἐξ ὄλων ἐκείνων καθ' ὧν ἔστησε τὰς ποικιλώτατας αὐτοῦ παγίδας, ἀντιπαρετάχθη μετὰ πλείονος τοῦ Πασόμπευ τέχνης, καρτερίας και ἐπιτυχίας. Ὁ Πασόμπευς ἦτο ὁ μόνος περιλιπόμενος γόνος περιφανοῦς τῶν Ἰωαννίνων οἴκου, τοῦ Πασᾶ Καλοῦ· ἕρα ἔπρεπε νὰ ἐξοντωθῇ.

Καί τοι δὲ νεώτατος τότε, ἑπτακαίδεκάτης, ἐνόησε τὴν ἐπιβουλὴν και δραπετεύσας διὰ νυκτὸς ἐξ Ἰωαννίνων, μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν, μετέβη εἰς Σόφιαν και εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ρούμελη Βαλεσσῆ, ἥτοι γενικοῦ διοικητοῦ τῆς Ρούμελης. Ἐκεῖ διέτριψεν ἕξ περίπου ἔτη, μεθ' ὧ, βαρυνθεὶς τὴν ἐκούσιον ἐξορίαν, κατέβη εἰς Λαμίαν, ὅπου εἶχε συγγενεὶς ἰσχυροὺς, τοὺς λεγομένους μπετζαντέδες τοῦ Ζητουνοῦ, ολίγους κατώρθωσαν μετὰ τινὰ χρόνον νὰ ἐξιλεώσωσιν τὸν Ἄλῃ πασᾶν και νὰ τὸν καταπέσωσι νὰ ἀποδώσῃ μὲν εἰς τὸν Πασόμπευν τὰ δημευθέντα ἐν τῷ μεταξὺ κτήματα αὐτοῦ, νὰ δώσῃ δὲ αὐτῷ σύζυγον μίαν ἀνεψιάν του, τὴν ὁποίαν, μείναςαν ὄρφανὴν, ἀφοῦ ὁ Ἄλῃ πασᾶς ἐφόνησε τὸν τε πατέρα αὐτῆς και τοὺς συγγενεῖς, εἶχε παραλάβει και ἀναθρέψει ὡς ἴδιαν θυγατέρα ή χρηστή και καλοκάγαθος σύζυγος τοῦ τυράννου, ή Κυρά, καθὼς τὴν ἔλεγον ἐν Ἰωαννίνοις.

Τούτων γενομένων, ἠδύνατό τις νὰ νομίσῃ ὅτι ἡσφαλίσθη ὁ Πασόμπευς. Ἄλλ' ἦτο νέος και ἀνδρείος, και ἐπιτηδεῖος εἰς τὸ νὰ προικεῖται τὴν εὐνοίαν τῶν πολλῶν, και γόνος, ὡς προεῖπομεν, οἴκου περιφανοῦς. Ταῦτα δὲ πάντα ἐκίνησαν αὐτῷ μετ' οὐ πολὺ τὰς ἀκοιμήτους ὑπονοίας τοῦ Ἄλῃ πασᾶ, ὅστις δέν ἐνόμισε μὲν συμφέρον νὰ φονεύσῃ αὐτὸν παρρησίᾳ, ἀλλ' ἐπανελάβε κρύφα τὰς ἐπιβουλάς. Ὁ Πασόμπευς, ἐπεριειδόμενος ἰδίως εἰς τὴν ἐξαίρετον πρός αὐτὸν εὐνοίαν τῆς Κυράς, ἐκτῆσατο πολλοὺς περὶ τὸν Ἄλῃ φίλους και στενωτάτα μάλιστὰ ἐφιλιώθη μετὰ τοῦ υἱοῦ του, τοῦ Βελῆ πασᾶ, τοῦ ὁποίου ἦτο συνηλικιώτης. Ἄλλ' οὐδὲν ἦττον γνωρίζων τὴν ἀπρομάχητον και ἀδυσώπητον τοῦ Ἄλῃ πανουργίαν, ἐνόμισε συνετόν ν' ἀπέλθῃ τὸ δεύτερον ἐξ Ἰωαννίνων. Ταύτην ὅμως τὴν φορὰν ἀνεχώρησε δι' ἀδείας τοῦ Ἄλῃ πασᾶ, τὸν ὁποῖον κατέπεισεν, ὅτι μικρὰν ἔχων περιουσίαν και μεγάλας δαπάνας, ἀναγκάζεται νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐμπορίαν τινὰ ἐπιτηδεῖαν νὰ αὐξήσῃ τοὺς πόρους αὐτοῦ. Εἰς Ἀδρίαν δὲ περὶ ταῦτα κατὰ τὸ φαινόμενον διατρίβων, ἔλαβε πρῶτην ἀφορμὴν νὰ ἀποδώσῃ τὰ ἴσα εἰς τὸν ἀντίπαλον.

Τὸ σκεῦος ἐκεῖνο πάσης κακίας, ὁ Ἄλῃ πασᾶς, ἦτο πρός τοὺς ἄλλοις ἐπὶ τοσοῦτον ἀσελγῆς, ὥστε δέν ἐσεβάσθη οὐδὲ τὴν ἴδιαν αὐτοῦ νύμφην, τὴν σύζυγον τοῦ Βελῆ. Τὸ ἀνοσιούργημα ἐγνώσθη μετ' οὐ πολὺ εἰς ὄλην τὴν ἐν Ἰωαννίνοις αὐλὴν και δέν ἔμεινε ἀγνωστον οὔτε εἰς τὸν περιουρισθέντα υἱὸν και σύζυγον, οὔτε εἰς τὸν Πασόμπευν ὅστις, και τοι ἀπὼν, ἐξηκολούθει ἔχων μυστικώτατην συνεννόησιν μετὰ τῶν πολυαφθῶν αὐτοῦ φίλων και μετ' αὐτοῦ τοῦ Βελῆ. Διετέλει δὲ τότε πρῶτος γραμματεὺς τοῦ Ἄλῃ πασᾶ ὁ Μάνθος Οἰκονόμου, ἀνὴρ χρηστὸς, ὅστις ἀπετροπιάζετο μὲν τὸν τυράννον παρ' ὧ ἦτο ἡναγ-

κασμένος νὰ ὑπουργῇ, ἦτο δὲ φίλος εἰλικρινῆς τοῦ Πασόμπευ. Ὅθεν ἀμφότεροι ἐνόμισαν ἐπιτηδεῖαν τὴν περίστασιν νὰ ἐξάψωσι τὴν δικαίαν τοῦ υἱοῦ κατὰ τοῦ πατρὸς ἀγανάκτησιν, και ἐπιτυχόντες τοῦτο εὐχερῶς, συνεφώνησαν πρός αὐτὸν νὰ διενεργήσωσιν ἀπὸ κοινοῦ τὴν ἐξορίαν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Ἠπειροῦ και τὴν ἀντ' αὐτοῦ ἀνάβρῃσιν τοῦ Βελῆ. Ταῦτα συνέβαινον ἐν ἔτει 1806, ὅτε διεξήγετο μέγας μεταξὺ Γαλλίας και Ρωσσίας ἀγὼν. Οἱ Ῥώσσοι κατέχον ἔτι τὰς Ἰονίους νήσους· οἱ Γάλλοι ἤθελον νὰ ἐξώσωσιν αὐτοὺς ἐκεῖθεν· ὁ δὲ Ἄλῃ πασᾶς ἐφάνη πρόθυμος νὰ συμπράξῃ εἰς τοῦτο ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι θέλει καταλάβει τὰς νήσους αὐτὰς. Ὅθεν ὁ κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβυς τῆς Γαλλίας Σεβαστιάνης, ἀμείβων τὴν συνδρομὴν τοῦ Ἄλῃ, κατώρθωσεν, ὥστε ή Ἰψηλὴ Πύλη νὰ διορίσῃ τὸν μὲν ἕνα τῶν υἱῶν αὐτοῦ, τὸν Μουχτάρ, πασᾶν τῆς Ναυπάκτου, τὸν δὲ ἕτερον, τὸν Βελῆν, πασᾶν τοῦ Μωρέως. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὁ Ἄλῃ πασᾶς, ὅστις δέν ἐμῆλλε νὰ ἴδῃ ἐκπληρωθεῖσας τὰς ἐλπίδας αὐτοῦ περὶ καταλήψεως τῶν Ἰονίων νήσων, ὧν ή κυριαρχία παρεχωρήθη διὰ τῆς ἐν Τιλσίτῃ εἰρήνης εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀπεζημιώθη ἐκ προοιμίου ἐπεκτείνας μὲν τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ μέχρι τῆς Πελοποννήσου, ἀσφαλίσας δὲ αὐτὴν ἐπὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος.

Οἱ τρεῖς συνωμόται εἶδον εὐχαρίστως τὴν νέαν ταύτην τῶν πραγμάτων διάταξιν, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ὁ Βελῆς ἀπηλλάσσετο μὲν τῆς ἀμέσου ἐπιδράσεως και καταθλίψεως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐλάμβανε δὲ εὐκαιρίαν νὰ συγκροτήσῃ ἴδιαν δύναμιν πρός ἐκπλήρωσιν τοῦ ἀρχικοῦ αὐτῶν σκοποῦ. Καὶ ἠδύνατο ἑσθαιῶς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ ποθομένου, ἐὰν εἶχε πλείονα χαρακτηριστὰς εὐστάθειαν και πλείονα δύναμιν θελήσεως· ἀλλ' ἦτο, ὡς θέλομεν ἴδει, φύσις ἀσθενεστάτη και ὀλιγὸς ἀπεστερημένη τῆς ἐπιμονῆς και τῆς τόλμης δι' ὧν και μόνων εὐδοκίμει ή φιλοδοξία ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ὅσφ ὅμως δειλὸς και ἄν ἦτο, ἐζήτησε παρά τοῦ πατρὸς ὡς σύμβουλον τὸν Πασόμπευν, ὁ δὲ Ἄλῃς συνήνεσεν εἰς τοῦτο, διότι ἀποφασίσας νὰ πράξῃ ὡς πρός τὴν Πελοπόννησον, ὅτι εἶχεν ἐπιτελέσει εἰς τὰς ἐκτὸς τοῦ Ἰσθμοῦ χώρας, νὰ ἐξοντώσῃ δηλαδὴ τοὺς ἰσχυροτέρους αὐτῆς ἄρχοντας, ἤξευρεν, ὅτι εἰς τοῦτο δύναται νὰ συμπράξῃ ὁ Πασόμπευς πολὺ ἐπιτηδειότερον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου ἀλλίσιστα ἐγίνωσκε τὴν ὀλίγην ἰκανότητα και δραστηριότητα. Μετεκαλέσατο λοιπὸν τότε ἐκ Ἀφρίσης εἰς Ἰωάννινα τὸν Πασόμπευν και ἔδωκεν αὐτῷ ὁδηγίαν περὶ τοῦ πρακτέου· ὁ δὲ ὑπεσχέθη μὲν τὰ πάντα, ἀπῆλθεν ὅμως ἀποφασισμένος νὰ πράξῃ τὰ ἐναντίον τῶν διαταχθέντων. Ἡ πεποίησις του ἦτο ὅτι ὁ Βελῆς, περιποιούμενος ἀπ' ἐναντίας και τιμῶν και

ἐγκολπούμενος τοὺς ἄρχοντας, ἠδύνατο νὰ συγκροτήσῃ περὶ ἑαυτὸν δύναμιν ἰκανὴν νὰ καταβάλῃ τὸν πατέρα. Ὅθεν κατελθὼν εἰς Πελοπόννησον μετὰ τοῦ Βελῆ τὸν μάρτιον τοῦ 1807, εὐχερῶς κατέπεισε τὸν φίλον αὐτοῦ νὰ πολιτευθῇ ἀντιθέτως πρός τὰς τοῦ πατρὸς διαταγὰς και νὰ προσπαθήσῃ νὰ οἰκειωθῇ ὅσον ἐνεστί τὴν εὐνοίαν τῶν Πελοποννησίων.

Ἐνοεῖται ὅτι ὁ Ἄλῃ πασᾶς ἐξεμᾶνη. Πρός τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἔγραψεν, ὅτε μὲν παραπονούμενος διὰ τὴν ἀπειθειαν εἰς τὰ παραγγεληθέντα, τὰ ὁποῖα σκοπὸν μόνον εἶχον τὴν στερῆσιν τῆς ἐξουσίας τοῦ οἴκου των, ἥς κληρονόμον ἐμελέτα, ἔλεγε, νὰ καταλίπῃ αὐτὸν μᾶλλον ή τὸν Μουχτάρην, ὅτε δὲ ἀπειλῶν διὰ τῆς ἀρχῆς του, και, τὸ οἰκτρότερον, διὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ παντοδύναμου Θεοῦ, τοῦ ὁποίου δέν ἠσχύοντο νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα διὰ στόματος, ἐν τῇ πρός τὸν υἱὸν ἀλληλογραφίᾳ, αὐτὸς ὁ πάντας τοὺς θεοὺς νόμου ὡς πρός αὐτὸν δὴ ἐκείνον τὸν υἱὸν του παραδιδάσας. Ἄλλ' ὁ Βελῆς, ἐὰν ἔστιν ὅτε ἐταράττετο ἐκ τούτων, ὑπέκυπτεν ὅμως πάλιν εἰς τὴν ἐπιβροχὴν τοῦ Πασόμπευ, ὅστις ὑπενθυμίζων τὴν ὕβριν τοῦ πατρὸς, ἐνίσχυεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν συμφωνηθέντων. Τότε ὁ Ἄλῃς ἐπεχείρησεν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ δολοφονήσῃ τὸν Πασόμπευν, δούς ἐπὶ τούτῳ μυστικὰς διαταγὰς εἰς ὄλους τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ Βελῆ και ὑποσχεθεὶς ἀμοιβὰς μεγάλας. Ἄλλ' ἐκ τούτων οἱ μὲν κρύφα ἀφωσιωμένοι ὄντες εἰς τὸν Πασόμπευν, ἐφανέρωσαν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, οἱ δὲ, ἐπανειλημμένως ἐπιχειρήσαντες δολοφονίαν, αἶετοτε ἀπέτυχον. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα μέχρι τοῦ 1810, ὅτε ἕλλην ἐστράτη ὁ Ἄλῃ πασᾶς ἔδδν.

Ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους 1806 ή Ἰψηλὴ Πύλη διετέλει εἰς πόλεμον πρός τὴν Ρωσσίαν. Κατὰ δὲ τὸ 1810, ὁ ἐν τῷ μεταξὺ ἐνθρονισθεὶς σουλτάνος Μαχμούτης ὁ Β', ἀποφασίσας νὰ ἐπιδιώξῃ δραστηριώτερον τὸν ἀγῶνα τοῦτον, διέταξε πρός τοὺς ἄλλοις και τὸν Βελῆ πασᾶν νὰ στρατεύσῃ ἐπὶ τὸν Ἰστρον. Ὁ Ἄλῃ πασᾶς ἤκουσε τοῦτο εὐχαρίστως, ἐλπίσας, ὅτι ἐν ταῖς περιπετείαις τῆς προκειμένης στρατείας, θέλει ἐπιτύχει τελευταῖον εὐκαιρίαν τινὰ τοῦ νὰ δολοφονήσῃ τὸν Πασόμπευν και νὰ καταστήτῃ οὕτως ὑποχείριον τὸν πατέρα τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου ἀγόμενον και φερόμενον υἱόν. Πάλιν ὅμως ἀπέτυχον πᾶσαι αἱ ἀπόπειραι, ὅσας ἐπεχείρησεν, ὥστε ἀπελπισθεὶς δέν ἐδίερασε νὰ ἐνεργήσῃ παρά τῇ Πύλῃ αὐτῆν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τὴν ἐκπτώσιν ἀπὸ τῆς ἡγεμονίας τῆς Πελοποννήσου. Δέν ἤθελε δὲ οὐδὲ εἰς τοῦτο ἐπιτύχει, διότι ὁ Πασόμπευς ἀποσταλεὶς ἐκ τοῦ στρατοπέδου εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ τὴν κατά μάτον τοῦ 1812 συνομολογηθεῖσιν εἰρήνην, εἶχε κατορθώσει νὰ ματαιώσῃ τὰς ἐνεργείας ἐκεῖνας. Ἄλλ' ὁ Ἄλῃς εὖρε συμμάχους τοὺς ἄρχοντας

και τους μπεύδες της Πελοποννήσου. Οί άνθρωποι ούτοι εν τῷ διαστήματι τῆς πενταετοῦς διοικήσεως τοῦ Βελῆ, ὠφελήθεντες ἐκ τῆς παραλόγου αὐτοῦ ἐπιεικειᾶς, εἶχον πλουτήσαι διὰ ποικίλων καταπιέσεων, νῦν δὲ ἐφοβήθησαν, ὅτι, ἐπανερχομένου αὐτοῦ και προαιρουμένου νὰ ἀποζημιωθῇ διὰ τὰ βαρύτερα ἐξοδα εἰς ἃ ἐπὶ τοῦ πολέμου καθυπεβλήθη, θέλει πιθανώτατα ἐπιβάλλει και εἰς αὐτοὺς μεγάλας χρηματικὰς θυσίας. Ὅθεν ἀπεφάσισαν νὰ κατηγορήσωσιν αὐτὸν παρὰ τῷ σουλτάνῳ ὡς παραίτιον τῶν ἰδίων καταχρήσεων και τῆς ἐξ αὐτῶν προαγομένης δυσαρεστίας τῶν βασιλέων. Ταῦτα τοῦλάχιστον βεβαιῶσι τὸ ὕψος ἡμῶν χειρόγραφον. Δὲν ἀρνείται μὲν ὅτι ὑπῆρξαν μερικοὶ τινες ἄρχοντες φιλανθρωπότερον πολιτευθέντες, ἐξ ὧν βητικῶς ὀνομάζει ὡς χρηστότατον και ἰκανώτατον τὸν Σωτηράκη Λόντον, τὸν πατέρα τοῦ ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως τοσοῦτον γνωστοῦ γενομένου Ἰωάννου Λόντου· ὁμολογεῖ δὲ ὅτι και ὁ Βελῆ πασᾶς διέπραξε καταχρήσεις τινὰς, ὡσαύτως δὲ και τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, πλην ἃ δὲν ἔκαμεν, ἐπιφέρει, μήτε τὸ ἑκατοστημόριον ἀφ' ὅσας μὲ τὰς ἀναφορὰς τῶν τὸν κατηγορήσαν. Καὶ εἰς ἀπόδειξιν παρατίθησι δύο ἀξιοσημειώτα γεγονότα. Τὸν κατηγορήσαν, λέγει, ὅτι εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ἡγεμονίας του εἰσέπραξε 50, 000, 000 τουρκικῶν γροσίων, (τὰ ὅποια ἤθελον σήμερον ὑπερβαίνει τὰ 50, 000, 000 δραχμῶν), ἐνῶ ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι δὲν εἰσέπραξεν εἰμὴ 7½ ἑκατομμύρια, νόμισμα και ἄνομα, διότι κατ' ἔτος τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ταμεῖου αὐτοῦ ἐθεώρει ὁ συντάξας τὴν χειρόγραφον ἱστορίαν συγγραφεὺς. Δύο κατὰστακα, ἐπιφέρει, ἐτυπώνοντο κατ' ἔτος εἰς τὴν Πελοπόννησον· ἕκαστον δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερβῇ τὰς 700, 000 γροσία. Ταῦτα ἐμερίζοντο κατ' ἀναλογίαν εἰς τὰς 24 ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου· ἀλλ' ἡ ἐπαρχία, ἣτις π.χ. ὠφείλε νὰ πληρῶσθαι 20, 000 γροσία κατὰ τὸ πρῶτον κονδύλι τῆς Τριπολιτιᾶς, ἐπὶ τέλους κατέβαλλε πολλαπλάσια διὰ τῶν ἀυθαίρετων προσθηκῶν, αἰτίας ἐγένοντο ὑπὸ τῶν ἀρχόντων, τῶν ἐπαρχιακῶν ταμεῖων και κατόπιν τῶν χωρικῶν προεστώτων και τῶν λεγομένων ταχισιαντάριδων· ἐντεῦθεν ἡ ἀρχικὴ ποσότης τῶν 20, 000 ἀνέβαινε σχεδὸν εἰς τὰς 120, 000.

Ὅπως δὴποτε διὰ τῆς κοινῆς ἐνεργείας τῶν ἀρχόντων και τοῦ Ἀλῆ πασᾶ κατωρθώθη ἡ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ἀνάκλησις τοῦ Βελῆ, ὅχι ὅμως και ἡ ἐντελής καθαιρέσις του, διότι προσχειρίσθη ἡγεμὼν τῆς Θεσσαλίας. Τότε ὁ Ἀλῆς, ἵνα περιπλέξῃ τὰ πράγματα, ἀφ' ἐνὸς συνελυπήθη τὸν υἱὸν του, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν ἔγραψε νὰ μὴ ἐξέλθῃ τῆς Πελοποννήσου, ὑποσχόμενος νὰ πέμψῃ εἰς βοήθειαν αὐτοῦ τὸν Μουχτάρ πασᾶν μετὰ 10, 000 ἀνδρῶν. Καὶ ἐπὶ μίαν μὲν στιγμὴν ὁ Βελῆς, φοβούμενος τὴν ὀργὴν τοῦ πατρὸς διὰ

τὴν ἐπανειλημμένην παρακοὴν και ἐνταυτῷ ἀγανακτῶν διὰ τὴν προσβολὴν, ἣτις τῷ ἐγένετο ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων και τῆς Πόλης, ἠθέλησε ν' ἀκούσῃ τὴν ἐπιβουλον προτροπήν. Ἀλλ' ὁ Πασόμπευς κατανοήσας τὰ ποικίλα μηχανήματα ὅσα ἔκρυπτεν ἡ προτροπὴ αὐτῆ, τὸν κατέπεισε νὰ μὴ ὑπακούσῃ μὲν αὐτίς, νὰ ἐκτελέσῃ δὲ τὴν διαταγὴν τοῦ σουλτάνου.

Περὶ τὰ τέλη αὐγούστου τοῦ 1812 ἐφθάσαν λοιπὸν εἰς Λάρισσαν, ὅπου τοὺς περιέμενον νεαὶ τοῦ Ἀλῆ σκευωρία. Ἐπαγγελλόμενος λήθην τῶν παρελθόντων, προέτρεψε τοὺς δύο φίλους νὰ ζητήσωσι τὴν παραίτησιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς σουλτανικῆς ὑπηρεσίας, νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Ἰωάννινα και νὰ διαζήσωσιν ἐκεῖ ὅπως θέλωσιν ὑπὸ τὰς πτέρυγας του», λέγει μετὰ ποιητικῆς εἰρωνείας τὸ χειρόγραφον. Ἀποτυχὼν και πάλιν κατήντησε νὰ καταγγεῖλῃ εἰς τὸν σουλτάνον τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὡς παραβάντα τὸ ὀφειλόμενον πρὸς τὸν πατέρα σέβας ἐξ αἰτίας τοῦ Πασόμπευ, εἰς ἃ ἀντιτασόμενος ὁ Βελῆς, δὲν ἀδιαλείπτως ὑπέσχετο και καθυπόγειο ὁ Πασόμπευς, κατεμήνυσε τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ και ἐζήτησε φερμάνιον και ἐφόδια βασιλικὰ, ἵνα στρέψῃ τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ ἀποστάτου. Ἡζεύει δὲ τί ἐσυμβούλευεν ὁ Πασόμπευς, διότι, ὅτε ἐκ τοῦ στρατοπέδου εἶχε μεταβῆ εἰς Κωνσταντινούπολιν, εἶχεν ἀνακαλύψει τὸν πτόθον δὲν ἔτρεφεν ὁ σουλτάν Μαχμούτης τοῦ νὰ ἐξοντώσῃ τὴν οἰκογένειαν ἐκεῖνην. Ἐλαβε λοιπὸν ἀμέσως μυστικὰς δδηγίας νὰ συμπληρώσῃ τὴν μεταξὺ υἱοῦ και πατρὸς ῥῆξιν, μὴ κοινοποιῶν ὅμως, ὅτι τὸ πρᾶγμα γίνεται διὰ βασιλικῆς προσταγῆς. Πολὺς τῶν ἐκεῖ εἶχε νὰ παρέλθῃ ἔτι χρόνος πρὶν ὁ Μαχμούτης, ῥίψας τὸ προσωπίδιον, ἀποκηρύξῃ ἀναφανδὸν τὸν Ἀλῆ πασᾶν και ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν Πασόμπευ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ὁ φίλος τοῦ Βελῆ ἐμελλε νὰ διέλθῃ διὰ πολλῶν και φοβερωτέρων ἢ πρότερον δοκιμασιῶν.

Ὁ Ἀλῆ πασᾶς εἶχε παρασκευάσει πολλοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει φίλους διὰ δαφιλῶν δωροδοκιῶν, ἀλλὰ ἠσθάνετο, ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀπολαμβάνῃ τὴν εἰλικρινῆ τοῦ σουλτάν Μαχμούτη εὐνοίαν. Ὅθεν ἐνῶ κατηγορεῖ εἰς αὐτὸν τὸν υἱὸν του, ἐξηκολούθει ἐνταυτῷ τὰς ἀδιαλείπτους κατὰ τοῦ Πασόμπευ ἐπιβουλάς. Τῷ 1813, ἡμέρᾳ σαββάτου τοῦ Λαζάρου, περὶ τὴν 5ην μ.μ. ὥραν, ὁ Πασόμπευς διήρχετο στενωπὸν τινα τῆς Λαρίσης πορευόμενος ἐφιππος εἰς τὸ κατάλυμά του και περικυκλωμένος κατὰ τὸ σῆνηδες ὑπὸ 150 περίπου ἐκλεκτῶν σωματοφυλάκων, ὅτε 7 ἑφιπποὶ γκέγκιδες, καιροφυλακῆσαντες, ἐπυροβόλησαν κατ' αὐτοῦ διὰ πιστολῶν συγχρόνως και οἱ ἐπέτα. Ἐν τῷ ἔμῃ δὲ ἀντεπεροβόλησαν δὲ ἀπρόμητος Πασόμπευς και οἱ σωματοφύλακες. Οὔτε αὐτὸς οὔτε οἱ περὶ αὐτὸν ἔ-

παθόν τι, ἐκ δὲ τῶν γκέγκιδων τέσσαρες μὲν ἔμειναν εἰς τὸν τόπον, ἀλλὰ και ἐκ τῶν τριῶν ὑπολιπομένων, ὅστινες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, δύο συνελήφθησαν τὴν ἐπιούσαν ὑπὸ τῶν καταδιωξάντων αὐτοὺς ἀνδρῶν πληγωμένοι ὄντες· εἰς δὲ και μόνος ἐσώθη, ὅστις χριστιανὸς ὢν ἐξ Ἀγράφων ἠδυνήθη νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸν Ἀλῆ πασᾶν τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ἐπιχειρήματος. Τὸ θηρίον ἐκεῖνο ἐξηγριώθη ὅσον οὐδέποτε. Αἱ κατὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἀπειλαὶ του, διὰ φωνῆς μανιῶδους ἐκφερόμεναι, κατέστησαν τὴν ῥῆξιν πασιδῆλον. Ὅθεν οἱ ἀνώτατοι τῆς αὐτῆς ἀξιοματικοί, τῶν ὁποίων ἡ τύχη συνεδέετο μετὰ τῆς τύχης τοῦ οἴκου τούτου, προαιρούμενοι νὰ καταπαύσωσιν ἐκ παντὸς τρόπου τὴν ὀλεθρίαν ταύτην διένεξιν, ἐζήτησαν και ἔλαβον τὴν ἀδειαν νὰ πράξωσιν ἐπὶ τούτῳ τὰ θέοντα. Ἀπῆλθον λοιπὸν ἅπαντες, εἰς 45 συμποσούμενοι, και φθάσαντες εἰς Τρίκαλα εἰδοποίησαν τὸν Βελῆ πασᾶν, ὅτι ἔρχονται πρὸς συνέντευξιν αὐτοῦ οὐχὶ ὡς ἔχθροί, ἀλλ' ὡς φίλοι τῆς οἰκίας του. Ὁ Βελῆ πασᾶς δὲν ἠδύνατο εἰμὴ νὰ τοὺς δεχθῇ, ὁ δὲ Πασόμπευς, προβλέπων, ὅτι ὁ ἀσθενὴς φίλος του θέλει ἐμπέσει εἰς τὴν πλεχτάνην ταύτην, δὲν ἐνόμισε συνετὸν νὰ τοὺς περιμένῃ εἰς Λάρισσαν· και ἐνῶ ἀπὸ τὸ ἐν μέρος τῆς πλεως εἰσῆρχοντο οἱ πρέσβεις τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἐξελθὼν ὁ Πασόμπευς μετὰ 200 περίπου στρατιωτῶν, ἀπῆλθε διὰ τῶν τεμπῶν εἰς παράλιόν τινα ἀλικὴν καλουμένην Τσαγιάζι, ὅπου ὄχυρωθει ἀπεφάσισε νὰ περιμένῃ τὸ ἀποβόσκον.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας οἱ μὲν ἀπεσταλμένοι τοῦ Ἀλῆ ἐπέστρεψαν εἰς Ἰωάννινα, ὁ δὲ Βελῆς παρεκάλεσε τὸν φίλον του νὰ ἀνακάμψῃ εἰς Λάρισσαν. Ἀπαίσιόν τι οὐδὲν εἶχεν ὑποσχεθῆ, ἀλλ' ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ και παλιμβουλίᾳ του εἶχε συναινέσει νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τῶν Πασόμπευ. Ὁ δὲ, ἐγνώριζε μὲν τὰ πάντα διὰ τῶν μυστικῶν κατασκοπῶν του, δὲν ἠρνήθη ὅμως νὰ προσέλθῃ. Ὁ Βελῆς τὸν ὑπεδέχθη δακρυφόδον, τὸν παρεκάλεσε νὰ μεταβῇ εἰς Βῶλον, νὰ παραμείνῃ ἐκεῖ 40 μόνον ἡμέρας, ὀρκιζόμενος, ὅτι δὲν θέλει λησμονῆσαι ποτὲ τὸν πρὸ πολλοῦ μελετώμενον σκοπὸν και ὅτι οὐδεμίαν ἀνθρωπίνην δύναμιν ἦτο ἱκανὴ νὰ τὸν ὑποχρεώσῃ νὰ μείνῃ οὐδὲ μίαν ἡμέραν μετὰ τὰς 40 χωρισμένος ἀπ' αὐτοῦ, ἐὰν ὁ πατὴρ του δὲν ἤθελεν ἐπικυρώσει τὴν ἀμνηστίαν και τὴν περὶ τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ ὑπόσχεσιν, ἣν ἐνόρκως ἔδωκεν οἱ ἀπεσταλμένοι. Ὁ Πασόμπευς ἤξευρε κάλλιστα τί σημαίνουσι τοιαῦτα δάκρυα και τοιοῦτοι ἔρκοι· ἀλλ' ὅμως συνήνεσε νὰ περιμένῃ εἰς Βῶλον τὴν ὀρισθεῖσαν προθεσίαν. Ὁ δὲ ἀνανδρὸς φίλος του ἠθέλησε νὰ γλυκάνῃ μέγχι τέλους τὸ μικρὸν ποτήριον τὸ ὁποῖον ἠναγκάζετο νὰ τὸν ποτίσῃ. Ὅθεν ἐφρόντισε νὰ ἐξέλθῃ ὁ Πασόμπευς τῆς Λαρίσης ἐν λαμπροτάτῃ παρατάξει, συνοδευόμενος ὑπὸ ὄλων

τῶν μπεύδων και ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου και ὕψ' 800 τῶν ἀξιοματικῶν τῆς αὐτῆς του και ὑπὸ 1500 σωματοφυλάκων. Καθ' ὅσον τὸ διάστημα τῶν 40 ἐκείνων ἡμερῶν, ἀξιοματικοὶ ἐπιχειροῦντο ἀπὸ τὸν ἕνα εἰς τὸν ἄλλον περιποιήσεως ἕνεκα και παρηγορίας. Ἀλλὰ μετὰ τὸ τέλος τῆς προθεσμίας ὁ Βελῆς τὸν παρεκάλεσε νὰ περιμένῃ ἀκόμη 20 ἡμέρας και μετὰ τὰς 20 ἡμέρας ἐφθάσεν εἰς Βῶλον ὁ γαμβρὸς τοῦ Βελῆ, Χαλίμπευς, κομίζων δύο φορτία χρήματα και ἐπιστολὴν τοῦ Βελῆ, δι' ἣς τὸν ἐβεβαίω, ὅτι ἀμφοτέρων τὰ συμφέροντα ἀπῆλθον νὰ ἀποσυρθῇ εἰς Εὐβοίαν και νὰ περιμένῃ ἐκεῖ ἐπίτινας εἰς-ἔτι ἡμέρας τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποσχεσῶν τοῦ πατρὸς του. Τότε ὁ Πασόμπευς ἐνόμισε πλέον περιττὸν νὰ φαίνεται πιστεύων ἔτι εἰς τὴν ὑπόκρισιν ἐκεῖνην. Καὶ τὰ μὲν χρήματα ἀπέπεμψε, διὰ δὲ τῆς ἀκαντήσεως του ἤλεγξεν ἀναφανδὸν τὴν ἀπιστίαν και τὴν δειλίαν τοῦ Βελῆ. Μεθ' ὁ πληρώσας και διαλύσας τοὺς πολυαριθμους αὐτοῦ σωματοφύλακας, κρατήσας δὲ 100 μόνον, τοὺς πιστοτέρους και εὐπωρατέρους, ἀπῆλθεν εἰς Εὐβοίαν και ἤρχισεν οὕτω τὸ δεύτερον τῆς ζωῆς αὐτοῦ στάδιον, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἐμελλε μόνος νὰ ἀνταγωνισθῇ κατὰ τοῦ ἀδυσώπητου τυράννου τῶν Ἰωαννίνων.

Ἡμεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀνθρώπων πάλιν εἶναι βεβαίως, διὰ τὴν πεισματώδη και πολυμήχανον αὐτῆς διεξαγωγὴν, ἐν τῶν περιεργωτάτων φαινομένων ὅσα δύναται τις νὰ ἀπαντήσῃ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ ἀκέραιος φιλαρχία τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, τὸ ἀνεξάντλητον ἐκδικητικὸν αὐτοῦ πνεῦμα, ἡ ἀσυνείδητος μοχθηρία και πανουργία μεθ' ἣς οὐδέποτε ὀπισθοδρόμει ἐνώπιον οὐδενὸς τρόπου ἐπιτηδεῖου εἰς ἐπιτυχίαν τῶν ὀλεθρίων αὐτοῦ σκοπῶν, οἱ ἀμύθητοι θησαυροὶ δι' ὧν τοὺς πάντας ἠγόραζε μὴδ' αὐτῶν τῶν ὑπουργῶν τῆς Ὑψηλῆς Πόλης ἐξαιρουμένων, ὁ φόβος τὸν ὁποῖον ἐνέπνεεν εἰς πᾶσαν τὴν Ἀνατολὴν και εἰς αὐτὸν τὸν σουλτάν Μαχμούτην, πᾶσαι αὐταὶ αἱ κακίαι και δυνάμεις κατεξηγήρησαν κατ' ἀνθρώπου ἐνός· και τὸ παράδοξον πᾶσαι ἐματαιώθησαν. Διότι δὲν ἦτο και ὁ Πασόμπευς ἀνθρώπος κοινός. Ἀκόλαστος ἐν τῷ κατ' ἴδιον βίῳ, σώφρων ἐν τῷ δημοσίῳ· φοβερός πρὸς τοὺς ἐχθρούς, μειλίσιος πρὸς πάντας παρ' ὧν εἶχε νὰ ἐλπίσῃ τι, εἴτε μουσουλμάνοι ἦσαν, εἴτε χριστιανοί· δόξιστος πρὸς τὴν εὐτυχίαν, ἀπτόητος ἐν τῇ συμφορᾷ. Ὅταν βραδύτερον ἐμαθεν ὅτι ὁ Ἀλῆ πασᾶς τὰ μὲν κτήματα αὐτοῦ ἐδήμυσε, τὴν δὲ πρεσβυτιδα μητέρα του και τὴν νέαν ἐπισύζυγον και τὴν δεκαετῆ θυγατέρα (ἠρᾶσθωνισμένην οὖσαν μετὰ τὸν Μεχμέτ πασᾶν, τὸν υἱὸν τοῦ Βελῆ) και τὸν ὀκταετῆ υἱὸν Ἀχμέτμπευ, δεινῶς περιουρίσας κατέκλεισεν εἰς σκοτεινὸν τι ὑπόγειον, οὐδὲν σημεῖον ἐδειξε ταραχῆς ἢ θλίψεως, εἰς δὲ τοὺς περὶ αὐτὸν ἀγωνισθέντας νὰ

τὸν παρηγορήσωσιν, εἶπεν, ὅτι τὰ πάντα ἔθετο πρὸ ἐφθαλμῶν ἀφ' ἧς κατήλθεν εἰς τὸν πρὸς τὸν Ἄλῃ πασῶν ἀγῶνα, ἀλλ' ὅτι πέποιθεν εἰς τὴν Θεῖαν δίκην. Πρὸ πάντων δὲ ὁ Πασόμπευς εἶχε τὸ προτέρημα τοῦ προσκοινοῦσθαι τοὺς ἀνθρώπους· εὐπροσήγορος ὢν, ἔτοιμος καὶ γλυκὸς περὶ τὸ λέγειν, μεγαλόφρων, εὐαίσθητος, ἐλευθέριος. Ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν τοῦ δὲν ἐσυλλογίσθη ἂν ἦναι πλούσιος ἢ πένις. Ποτὲ δὲν ἠρήθη τὴν ζητηθεῖσαν συνδρομὴν. Ἄν εἶχε χρήματα, τὰ ἔδιδε προθύμως· ἂν δὲν εἶχε, τὰ ἐδανείζετο διὰ τὰ προσφέρει· καὶ πολλάκις προαιρούμενος νὰ γίνῃ χρήσιμος εἰς τοὺς προσφυγόντας πρὸς αὐτὸν καὶ ἀγωνιζόμενος ἐπὶ τούτῳ ἀνεκδότως, παρέμενε νῆστις δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Πλὴν δὲ τούτων ἦτο ἡ ἐλπίς ἀπάντων τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἄλῃ πασῶ, δηλ. ἀπάντων τῶν κατοίκων τῆς Ἀνατολῆς ἀπὸ τοῦ ὑπερτάτου ἀρχόντος μέχρι τοῦ ἐσχάτου γεωργῶ καὶ ποιμένος, μέχρις αὐτῶν τῶν ἀμέσων τοῦ τυράννου λειτουργῶν.

Ἦ παράδοξον ἂν τοιοῦτος ὢν ἐκτίθετο πολλοὺς καὶ πιστοὺς φίλους καὶ προστάτας· τὸν Μπακέρ πασῶν τῆς Εὐδοίας, τὸν Ὁμέρμπευν καὶ Ἰμπράχμπευν τῆς Καρύστου, τὸν Μαχμούτμπευν Δράμαλην τῆς Μακεδονίας καὶ αὐτὸν τὸν πρῶτον γραμματέα τοῦ Ἄλῃ πασῶ, τὸν Μάνθον Οἰκονόμου, καὶ αὐτὸν τὸν Χαλέτ Ἐφένδη, τὸν παντοδύναμον τοῦ σουλτάν Μαχμούττῃ σύμβουλον, ἵνα εἰς τοὺς ἐπιφανεστάτους περιουσιῶμεν. Ἄλλ' ἂν πάντες ἐπόθουν τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἄλῃ, πάντες ἢ ὑπενέδιδον τέλος εἰς τὰς ἀδικήτους αὐτοῦ σκευωρίας καὶ ἐπιβουλὰς, ἢ, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ἀνέβαλον τὴν τιμωρίαν αὐτοῦ. Ὅθεν ἐπὶ ἕξ ὄλα ἔτη, ἀπὸ τοῦ 1813 μέχρι τοῦ 1819, ὁ βίος τοῦ Πασόμπευ ὑπῆρξεν ἀδιάλειπτός τις Ὀδύσεια ἀλλοκότων περιπετειῶν καὶ κινδύνων ἐσχάτων, ἀφ' ὧν ὡς ἐκ θαύματος τῆ ἀληθείας ἐσώζετο. Κατ' ἀρχὰς μετέβη εἰς Εὐδοίαν καὶ διέτριψεν ἐκεῖ, ἰδίως εἰς Κάρυστον, ἐπὶ ἕν καὶ ἡμισυ περιόπου ἔτος· ἀλλ' ἐπὶ τέλους περιζώσθεις ὑπὸ τῶν κατακυρόων καὶ τῶν δολοφόνων τοῦ Ἄλῃ, ἠναγκάσθη νὰ ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν καὶ ἐπλανήθη ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον εἰς τὰ παράλια τῆς μικρᾶς Ἀσίας, εἰς τὴν νῆσον Ἀἷμον, εἰς τὰ παράλια τῆς Μακεδονίας, μηδαμοῦ εὐρίσκων ἀνεσιν καὶ ἀσφάλειαν καὶ πανταχοῦ διωκόμενος ὑπὸ τῆς πανταχοῦ παρούσης ἐπιβουλῆς τοῦ Ἄλῃ ἢ τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐπικρατούντος φόβου. Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει φίλοι του κατάρθρωσαν νὰ ἀπονεμηθῇ αὐτῷ τὸ ἐπιφανὲς ἀξίωμα τοῦ ἡγεμόνος τῆς Κύπρου· ἀλλ' ἔδει πρὸς τοῦτο νὰ μεταβῇ εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἵνα περιβληθῇ τὸ νουμισμένον καστάνιον ἐντὸς τοῦ Πασῶ Καπούσι. Ὁ δὲ Πασόμπευς, γινώσκων, ὅτι ἐν τῇ μεγάλῃ μάλιπτα ἐκείνῃ πόλει ἠδύνατο νὰ ἐναδρεύσῃ αὐτὸν ἐπιτυχῶς ὁ Ἄλῃς, προετίμησε νὰ παραιτηθῇ τοῦ ἀξιώματος· καὶ τότε περιελθὼν

εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμνηχανίαν καὶ πλανώμενος εἰς τὴν Μακεδονίαν χωρὶς νὰ ἤξεύρῃ τοῦ νὰ καταφύγῃ, ἐφιλοξενήθη εἰς ἕν τῶν ὑποστατικῶν τοῦ Μαχμούτμπευ Δράμαλη, τοῦ ὁποῖου ὁ ἐπιστάτης, τυχὼν γνώριμὸς του καὶ πεποιθὸς εἰς τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς τοῦ κυρίου του, ἔσπευσε νὰ ἀναγγείλῃ εἰς τοῦτον τὸ πρᾶγμα. Ὁ γενναῖος τρώντι Μαχμούτμπευς ἔπεμψεν ἀμέσως αὐτοὺς τοὺς ἀδελφοὺς του, αὐτὸν τὸν κεχαγίαν του πρὸς τὸν ἰκέτην, προσκαλέσας αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν κατὰ τὴν Δράμαν οἰκίαν του καὶ ἐπαγγελόμενος πᾶσαν ἀσφάλειαν καὶ προστασίαν. Ἀπὸ τὸς εἶναι ὁ Δράμαλης, ὅστις μετὰ τινὰ ἔτη ἐπέπρωτο νὰ στρατηγήσῃ τῆς πρώτης καὶ μεγίστης κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως στρατείας τοῦ Ὁσμανικοῦ κράτους, καὶ μετὰ τὰς συμφορὰς τῶν Δερβενακίων νὰ ἀποθάνῃ οἰκτρὸς εἰς Κόρινθον. Ἄλλὰ τῷ 1816 ἦτο ἐν ἀκμῇ τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ πλοῦτου, ἰσχυρὸς μάλιστα διὰ τῆς εὐνοίας τῆς μητρὸς τοῦ σουλτάν Μαχμούττῃ. Μεγαλόφρων δὲ ὢν καὶ μεγαλοπρεπῆς καὶ σταθερὸς εἰς τὸν λόγον του, ἠλέησεν οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ καρδίας ἠγάπησε τὸ θῦμα ἐκεῖνο τῆς θηριωδίας τοῦ Ἄλῃ. Τρεῖς ἐκ τῶν δολοφόνων οὓς κατέπεμψεν αὐτῷ οὗτος, συλληφθέντες ἀνεσκολοπίσθησαν. Ἐπὶ τέλους ὁ τυράννος τῶν Ἰωαννίνων, τοῦ ὁποῖου ἡ μανία ἔβριον δὲν εἶχεν, ἐπέτυχε, διὰ χρημάτων πολλῶν πρὸς τοῦς ὑπουργοὺς τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, νὰ προκαλέσῃ διάταγμα ἐξορίας τοῦ Πασόμπευ εἰς Ἀἷμον. Οἱ ὑπουργοὶ ὅμως ἐκεῖνοι, οἵτινες ἤθελον νὰ φάγουν τὰ χρήματα τοῦ Ἄλῃ καὶ ἐνταῦτ' ἢ νὰ διασώσωσι τὴν ζωὴν τοῦ Πασόμπευ, ἀνήγγειλαν τὸ πρᾶγμα κρυφίως εἰς τὸν Δράμαλην, προτρέψαντες αὐτὸν νὰ ἀσφαλίσῃ ἄλλοῦ παῦ τὸν ἐξόριστον, ἵνα μὴ τὸν εὕρῃ ὁ κομιστῆς τοῦ φερμανίου βασιλικὸς μπουμπασίρης, καὶ ἐφρόντισαν συγχρόνως νὰ ἐπιτρέψωσι τὸ ἔργον τοῦτο εἰς Σλακὰ τινὰ, ὅστις ποτὲ δὲν εἶχεν ἐξέλθῃ ἐκ τῶν πυλῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐνταῦθεν συνέβη ἐν Δράμασκητῃ κομμικωτάτῃ, ἐπιτηδεῖα νὰ δώσῃ ἡμῖν ἔνοιαν τινὰ τοῦ τε χαρακτῆρος τοῦ Δράμαλη καὶ τῆς ἀθλιότητος τῆς Ὁσμανικῆς κυβερνήσεως. Ὅτε ἔμαθεν ὁ Μαχμούτμπευς ὅτι πλησιάζει ὁ ἄνθρωπος τῆς βασιλείας, αὐτὸς μὲν ἀπῆλθεν εἰς ἕν τῶν ὑποστατικῶν του, ἀφῆκε δὲ τὸν Πασόμπευν νὰ ὑποδεχθῇ τὸν προσερχόμενον, περικυκλωμένος ἀπὸ ἄλλους τοὺς ἀξιωματικούς καὶ τοὺς σωματοφύλακας τῆς αὐτῆς του, ὡς ἂν ἦτο αὐτὸς ὁ Μαχμούτμπευς. Ἐμφανίζεται λοιπὸν ὁ μπουμπασίρης καὶ ἐγγιρίζει, μετὰ τὰς εὐθεμένους περιποιήσεις, τὸ φερμάνιον, πεποιθὸς ὅτι ἔχει ἐνώπιόν του τὸν ἰσχυρὸν δυνάστην τῆς Δράμας. Ὁ δὲ Πασόμπευς λαβὼν τὸ ἔγγραφο, καὶ ἀναγνούς αὐτὸ ὄρθιος μετὰ τῆς ἀπειτουμένης εὐλαθείας καὶ ἐπιθεῖς ἔπειτα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, λέγει τῷ κομιστῇ· Ἄ'Ο διαλαμβανόμενος ἐν τῷ

ἄψηλῳ φερμανίῳ ἄνθρωπος ἦλθε τρώντι πρὸς τινος χρόνου εἰς τὴν οἰκίαν μου ὡς ξένος, ἐγὼ δὲ τὸν ἐδέχθην καὶ τὸν ἐφιλοξένησα κατὰ τὸ καθήκον παντὸς πιστοῦ Μουσουλμάνου καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς οἰκογενείας μου· πρὸ 40 ἡμῶν ἡμερῶν ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν διὰ τὰ Παραδουνάβια, καὶ ἐπειδὴ κατατρέχεται ἀπὸ τὸν Ἄλῃ πασῶν, ὡς μοι ἐξηγήθη, δὲν μὲ ἀπεκάλυψεν εἰς ποῖον μέρος ἔμελλεν ἰδίως νὰ καταφύγῃ. Ταῦτα ἀκούσας ὁ μπουμπασίρης εὗρεν αὐτὰ εὐλογώτατα· λαβὼν δὲ 750 γρόσια καὶ προσέτι ἀναφορὰν περὶ πάντων πρὸς τὴν βασιλείαν, ἐπανῆλθεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν, ὅπως ἀπῆλθεν ἐξ αὐτῆς.

Ὁ Πασόμπευς ἐν τούτοις, καὶ τοι οὕτω δικαιοθεῖς, ἐνόμισεν ἀπαραίτητον νὰ καταστῇ ἄφαντος· καὶ ἐπὶ τούτῳ συνεννοήθει μετὰ τοῦ Μαχμούτμπευ, τοὺς μὲν σωματοφύλακας καὶ ὑπηρέτας ἐξάπιστεῖλεν ἄλλους εἰς Θεσσαλονίκην, ἄλλους εἰς Σμύρνην καὶ ἄλλους εἰς Θεσσαλίαν, αὐτὸς δὲ μετὰ ἡ μόνον πιστῶν καὶ ἠγαπημένων ἐκλείσθη εἰς μεμονωμένον τι τμήμα τῆς οἰκίας τοῦ προστάτου αὐτοῦ, κείμενον μετὰ τὸν χαρμεῖου καὶ τοῦ σελαμλικίου (γυναικωνίτιδος καὶ ἀνδρωνίτιδος), καὶ παρέμεινεν ἐν αὐτῷ ἄγνωστος τοῖς πᾶσιν ἐπὶ δύο ἡμισυ ἔτη, συναναστρεφόμενος ἐκ διαλειμμάτων μετὰ μόνου τοῦ Μαχμούτμπευ. Ὁ Ἄλῃ πασῶς, μὴ δυνάμενος νὰ ἐνοήσῃ ποῦ εὐρίσκειται, εἶχε διασκορπίσει τὰ σώματα τῶν κατασκόπων του ἀπανταχοῦ γῆς· εἰς Ρούμελην, εἰς Ἀνατολήν, εἰς Κωνσταντινουπόλιν, εἰς Πελοπόννησον, εἰς τὸ Ἀἷατον Πέλαγος, ζητῶν αὐτὸν ἀπανταχοῦ καὶ μηδαμοῦ εὐρίσκων. Ὁ δὲ Πασόμπευς καὶ ἐκ τῆς κρύπτης ἐκεῖνης δὲν ἔπαυσεν ἀνταποκρινόμενος μετὰ τῶν ἐν Ἰωαννίνοις φίλων του, ἰδίως μετὰ τοῦ Μάνθου Οἰκονόμου, καὶ μετὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἰδίως μετὰ τοῦ Χαλέτ Ἐφένδη. Ὁ μὲν πρῶτος τὸν ἐπληροφόρει κατὰ διαδοχὴν περὶ ὅλων τῶν κινήσεων τοῦ ἐχθροῦ του· ὁ δὲ Χαλέτης τὸν παρηγόρει διὰ τῶν ἐπιστολῶν του καὶ τὸν συνεβούλευε νὰ μὲν καλῶς πεφυλαγμένος, διότι θέλει ἐντὸς ὀλίγου ἔλθῃ καιρὸς, καὶ ἂν αὐτὸς ὁ σουλτάνος θέλει ζητήσει αὐτὸν καὶ ἀναδείξει μέγαν καὶ ἐπιφανῆ, δίχως τῶν 600,000 γροσίων, ἅτινα πολλάκις ἐπρόσφερεν, ἵνα ἀπαλλαγῇ τῆς ἐξορίας. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἐκούσιος ἐκεῖνος δεσμώτης ἀπώλεσε τὴν ὑπομονὴν καὶ ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Μαχμούτμπευ καὶ μετὰ τῶν ἀρχαίων καὶ πιστῶν αὐτοῦ φίλων τῆς Καρύστου, ἀπῆλθε λάθρα εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ἵνα ἀναπνεύσῃ ὀλίγον. Ἦ ἐκεῖ ἀπέλευσε τοῦ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μείνῃ ἄγνωστος εἰς τὸν Ἄλῃ πασῶν, ὅστις ἐν τῷ ἅμα ἐκίνησε πάλιν οὐρανὸν καὶ γῆν ἵνα τὸν καταστρέψῃ. Τούτους δὲ τοὺς κινδύνους φεύγων ὁ Πασόμπευς ἐπορεύθη αὐθις εἰς Δράμαν καὶ κατακλείσθη εἰς τὴν προτέραν φωλαῖν. Ὁ Ἄλῃ πασῶς ὑπάπευσε

ποῦ εὗρε πάλιν ἄσυλον τὸ θῦμα του καὶ ἔστρεψε πάντα τὰ βέλη αὐτοῦ κατὰ τοῦ Δράμαλη. Πρὸ πάντων κατάρθρωσε νὰ προχειρισθῇ οὗτος Ἀρπᾶ-Ἐμίνις, διότι τὸ ὑπόργημα τοῦτο ἠδύνατο νὰ τὸν ἀφαιρέσῃ ἅπασαν τὴν περιουσίαν του, ἐπιβάλλον εἰς αὐτὸν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προκαταβάλῃ εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλιν πολλοὺς φόρους, τοὺς ὁποῖους οὐδὲ ἡ Πύλη δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσπράξῃ. Ἀναχωρήσαντος οὕτω τοῦ Δράμαλη εἰς Κωνσταντινουπόλιν, ὁ Πασόμπευς, στερηθεὶς τὸν μόνον σύντροφον τῆς ἐρημίας του καὶ μὴ εἰμπορῶν νὰ ὑποφέρῃ αὐτὴν, ἀπῆλθε μετημφισμένος καὶ ἀγνώριστος εἰς τινὰς ὄρεινὰς ἐξοχὰς, ὅπου διέτριψεν ἐπὶ τινὰς μῆνας, ὑπὸ ὀλίγων φρουρούμενος σωματοφύλακων, μεταξὺ ποιμένων καὶ χωρικῶν ἀφωσιωμένων εἰς τὸν Δράμαλην· ὁ δὲ Ἄλῃς, πεποιθὸς ὅτι διατρέψῃ ἐπὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ προστάτου αὐτοῦ, ἐπιτυγχάνει νὰ πυρπολήσῃ, διὰ πέντε Ἀλβανῶν Συναρτωτῶν, χριστιανῶν τὸ γένος, τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο ἐνδιαίτημα, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου, ἐκτὸς τῶν πολλῶν τιμωρῶν λίθων, ἀνεγλήθη καὶ μέγα μέρος τοῦ ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ θησαυροῦ τοῦ δυνάστου τῆς Μακεδονίας. Ἡ ζημία αὐτοῦ ἐξετιμήθη εἰς 40 καὶ ἐπέκεινα ἑκατομύρια τουρκικῶν γροσίων, ἅτινα, ὡς καὶ προηγουμένως ἐλάβομεν ἀφορμὴν νὰ εἴπωμεν, ἤθελον ἰσοδυναμεῖ πρὸς τσσαῦτα καὶ ἔτι πλείονα δραχμῶν ἑκατομύρια. Ἄλλὰ ἡ λάμψις τῆς πυρκαϊᾶς ταύτης ὑπῆρξε τὸ προάγγελμα τῆς δύσεως τοῦ ἀπαισίου τῶν Ἰωαννίνων ἀστέρως.

Ὁ μὲν Μαχμούτμπευς ὑπέμεινε γενναίως τὴν συμφορὰν εἰπὼν, ὅτι αὕτη ἀπαθανατίζει τὸ ὄνομά του, μαρτυροῦσα τί εἶναι ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ ἵνα σώσῃ τὸν φίλον αὐτοῦ. Κατηγόρησε μὲν τὸν Ἄλῃν ἐπὶ τῇ κακουργίᾳ, τὸν κατηγόρησεν ὅμως μόνον ἵνα ἐξερεθίσῃ κατ' αὐτοῦ τὴν ὀργὴν τῆς βασιλείας. Καὶ αὐτὸς μὲν ἔλαθεν εἰς ἀπάντησιν, ὅτι χρεῖα ἔτι ὑπομονῆς· ἀλλ' ὁ Πασόμπευς, τυπτόμενος ὑπὸ τοῦ συνειδότος, ὅτι ἐγένετο παράτιος τηλικούτου ἀτυχήματος τοῦ προστάτου αὐτοῦ, ἀπεφάσισεν ἤδη νὰ τολμήσῃ τὰ πάντα. Ὁ Ἄλῃ πασῶς ἐπολιόρχει τότε τὴν Δίβραν, κομόπολιν τῆς Σκόδρας, περιελθούσαν εἰς τὸ ἐσχάτον τοῦ κινδύνου· ἐξηκολούθει δὲ βασανίζων τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἀντιπάλου του ἐν φυλακῇ ὑπογείῳ, ἐν ᾗ εἶχεν ἀποθάνει ἐν τῷ μεταξὺ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ θυγάτηρ. Ὅθεν ὁ Πασόμπευς ἔπεμψε διὰ δύο πιστῶν σωματοφύλακων δύο εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἀναφορὰς· διὰ τῆς πρώτης οἱ κάτοικοι τῆς κομοπόλεως Δίβρης ἀνήγγελλον εἰς τὸν σουλτάνον τὸν κίνδυνον εἰς ὃν διετέλει ἡ πατρίς αὐτῶν πολιορκουμένη ὑπὸ τοῦ ἀπίστου Ἄλῃ πασῶ, τοῦ ὁποῖου σκοπὸς ἦτο, ἔλεγον, νὰ ἐξοντώσῃ τὸ Ὁσμανικὸν κράτος καὶ νὰ κατασταθῇ αὐτὸς ἀθάλατος αὐτοῦ τυράννος· διὰ δὲ τῆς δευτέρας ἀναφορᾶς ἡ σύγγος τοῦ Πασόμπευ ἐξετραγῶδει τὰς συμφορὰς, ὅσας

φρὸν τὴν ὑπεροπτικὴν, ἀνυψοῦσι τὸ ἔλλογον φρόνημα, πληροῦσι θάρρους τοὺς δειλοτέρους καὶ τοὺς ἐκ φύσεως μὴ πολὺ κοινωνικοὺς, ἀλλ' ἀεὶ μολογῶμεν καὶ τοῦτο διότι εἶνε ἀληθές, εἰς τὰ σχολεῖα τὰ δημόσια δύνανται οἱ παῖδες νὰ συνεισίσωσι νὰ ψεύδωνται, νὰ φρονῶσι, νὰ ἦνε ἀνέγωγοι, ἔστιν ὅτε καὶ μοχθηροί. Ῥίψον νέον τινὰ εἴτε ἀγριωτέρου εἴτε ἀδυνατοτέρου χαρακτῆρος ἐντὸς τοῦ κόσμου ἐκείνου, ἐνθα βασιλεύει τὸ πλῆθος καὶ ἡ δύναμις, καὶ θὰ κατασταθῇ, ἔσο θεβαιοί, σκληροὶ ἢ δειλοὶ, δεσποτικὸς ἢ ταπεινόφρων ἀφίνω τὰ ἔλλαττώματα. Ὁ βίος δ' ἐν κοινῷ εἶνε βίος ἀγώνων, εἰς οὓς ἐνοπλος πρέπει τις νὰ παραστῇ ἀλλὰ τίς θὰ δπλίσῃ τὸ παιδίον; Ἡ μήτηρ μόνη. Ἄν ἡ μητρικὴ ἀγωγή, μέχρι τοῦ δωδεκάτου τῆς ἡλικίας ἔτους παραταθῆσθε, δὲν ἐνεκόλαψεν εἰς τὸ παιδίον τῆς τιμῆς καὶ τῆς φιλοτιμίας τὸ συναίσθημα, ἂν δὲν ἐστήριξε τὴν σκαλῶσαν ἠθικότητά του κατὰ παντὸς κακοῦ παραδείγματος, ἂν δὲν κατώρθωσεν, ὥστε τὸ παιδίον ν' ἀποτροπιάζῃται τὸ ψεῦδος καὶ τὴν πονηρίαν, ἂν καὶ αὐτὴν τὴν φυσικὴν του ἴσως μαλακώτητα δὲν ἠδυνήθη κατὰ τι νὰ τραχύνη, ἀπόλετο τὸ παιδίον ἐκεῖνο, τὰ δημόσια σχολεῖα ἢ θὰ τὸ συντρίψωσιν ἢ θὰ τὸ καταστήσωσι μοχθηρόν. Καὶ ἀεὶ μὴ μοῦ ἐπαναλάβῃ τις τὸ τετριμμένον ἐκεῖνο, ὅτι δῆθεν τυφλῶναι τὴν μητέρα ἢ πολλὴ ἢ ἀγάπη. Ὅχι, ἀπαντῶ, οὐδὲν ἀξυδερξέστερον μάλιστα τῆς στοργῆς καὶ τῆς ἀγάπης κρύπτει τις, ναί, τὰ ἐλαττώματα ἐκείνων, οὓς ἀγαπᾷ, πάντοτε ὅμως τὰ βλέπει. Ἄς μὴ νομίσῃ δὲ πάλιν τις ὅτι πάντοτε ἡ μήτηρ εἶνε ἀδύνατος πρὸς τὰ τέκνα της· ἐκεῖνα μόνον αἱ μητέρες δεικνύουσιν ἀδυναμίαν πρὸς τὰ τέκνα των οὓσα δὲν νοοῦσι τὸ καθήκον των. Ἡ μήτηρ ἢ ἱκανὴ ν' ἀναρῶσθαι τέκνα φέρεται πρὸς αὐτὰ καὶ κατ' αὐτῶν γενναϊότερον παρὰ ὁ πατήρ αὐτός. Ἄν τὸ παιδίον πρόκειται νὰ ὑποστῇ χειρουργικὴν τινα ἐγχείρισιν ὁ πατήρ φεύγει, ἡ μήτηρ μένει. Καὶ εἶδον μητέρα, τὴν τρυφερότητα καὶ τὴν μᾶλλον ἀφοσιωμένην τῶν μητέρων, ν' ἀρπάσῃ τὸ παιδίον της, τὸ ὅποιον εἶχε δαγκάσει τὴν χεῖρα συμμαθητοῦ του τινός, καὶ νὰ δαγκάσῃ τὴν χεῖρά του ἕως ὅτου ἔτρεξε τὸ αἷμα. Ποῖος πατήρ θὰ εἶδιδε τοιοῦτον ἠρωϊκὸν μάθημα; Θέλεις λοιπὸν νὰ μορφώσῃς τὸν χαρακτῆρα τοῦ τέκνου σου; προσπάθησον νὰ παρασχῆς αὐτῷ μητρικὴν ἀμὰ καὶ δημοσίαν ἀγωγήν.

Ἄν ἦνε ἀληθές, καὶ θεβαίως εἶνε, ἐκεῖνο, ὅπερ πολλάκις καὶ πολυτρόπως ἔλεγεν ὁ μέγας τῆς ἀρχαιότητος διδάσκαλος, ὁ ἀνδρῶν ἀπάντων σοφώτατος Σωκράτης, ὅτι δῆλα δὴ οὐδαμῶς ὠφέλιμος ἀποβαίνει ἡ διδασκαλία, ἂν δὲν συνδέωνται, ὅτε διδάσκων καὶ ὁ διδασκόμενος, δι' ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ ὑπολήψεως, τίς ἄλλος διδάσκαλος, τίς ἄλλος ἐπόπτης δύναται νὰ πλεονεκτῇ μᾶλλον τῆς μητρὸς κατὰ τοῦτο;

Συχνάκις ἀκούομεν νὰ λέγηται ὅτι πλεῖστοι διδάσκαλοι ἄνδρες ἐξεπαιδεύθησαν παρὰ τῶν μητέρων αὐτῶν, ὁ Σχίλλερ π. χ., ὁ Λαμαρτίνος καὶ ἄλλοι. Δὲν πρέπει θεβαίως νὰ νοήσωμεν τὸ πρᾶγμα κατὰ λέξιν, ὅτι παρὰ τῆς μητρὸς των ἔμαθον ἱστορίαν ἢ γλώσσας ἢ τι τοιοῦτον, ἀλλ' ὅτι αἱ μητέρες ἐκεῖναι ἐνεστάλαξαν εἰς τοὺς μεγάλους καταστάνας υἱοὺς των τὴν γλυκύτητα τῆς γυναικείας καρδίας, ἥτις εἶνε ἀπαραίτητος εἰς πάντα ἀληθῶς μέγαν ἄνδρα. Καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν λοιπὸν τῆς διανοίας, ὅπως διὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ χαρακτῆρος, πρέπει νὰ συμβαδίζῃ ἡ μήτηρ εἰς τὸ σχολεῖον. Μένει ἡ καρδία. Δὲν προτιθέμεθα νὰ ἐπιλήσωμεν ἐνταῦθα ἀναλυτικῶς καὶ ἐν ἐκτάσει περὶ τῆς πρὸς τὴν οἰκογένειαν στοργῆς, ἥτις πρῶτον καὶ κυριώτατα ἀπορρέει ἐκ πάσης ἀγαθῆς ἀληθῶς καρδίας. Οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ δυνάμενος ν' ἀρνηθῇ ὅτι ταῦτα τὰ συναισθήματα, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, οὐδεὶς ἄλλος εἶνε ἐπιτηδείστερος νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸ παιδίον ἢ ἡ μήτηρ. Περιοριζόμεθα μόνον εἰς τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην. Καὶ περὶ τούτου δὲ ἀρκεῖ καὶ μόνον νὰ ὑπομνήσωμεν τὰς ἀρχαίας Σπαρτιάτιδας, ν' ἀναφέρωμεν μόνον τῆς Οὐδετορίας ἢ τῆς Κορνητίας τὸ ὄνομα, νὰ δεικνύωμεν τῶν παλαιῶν Γαλατῶν τὰς γυναῖκας, αἵτινες ἐμάχοντο καὶ ἀπέθνησκον πλεῖστον εἰς τοὺς ἀνδρας των, τὰς ἀρετὰς τῶν κατὰ τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν γυναικῶν, τὰς ἠρωϊκὰς τέλος τῆς ἡμετέρας, τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Ἄειποτε ζωνότατοι ὑπῆρξαν οἱ ὑπὲρ πατρίδος παλμοὶ τῆς γυναικείας καρδίας καὶ οὐδεὶς ἄλλος πλὴν τῆς μητρὸς δύναται εἰς παιδικὰς καρδίας νὰ ἐμφυσῆσθαι καὶ νὰ στηρίξῃ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην.

Πρέπει λοιπὸν, διὰ νὰ ἦνε πλήρης καὶ τελεία ἡ ἀγωγή τῶν τέκνων, νὰ συμβαδίζῃ, ἐπαναλαμβάνομεν, ἢ ἐν τῷ σχολεῖῳ διδασκαλία καὶ ἡ κατ' οἶκον μητρικὴ ἐπιτήρησις. Αἱ δύο αὗται, οὕτως εἰπεῖν, ἐπενέργειαι, συμπληροῦσαι ἢ μία τὴν ἄλλην, δύναται νὰ καταστήσωσιν ὅσον ἐνδέχεται τελείαν τὴν ἀγωγήν καὶ ν' ἀναδείξωσι ποτὲ τὸν παιδα ὡς οἶόν τε καλὸν καγαθὸν ἄνδρα καὶ χρηστὸν πολίτην. **

ΤΟ ΔΙΣΕΚΤΟΝ ΕΤΟΣ

Ἡ πρώτη ἀνακάλυψις περὶ τῶν 6 ὥρων τῶν προσθετῶν εἰς τὰς 365 τοῦ ἔτους φαίνεται οὕσα ἀρχαιοτάτη, καίτοι ἢ τοῦ σφάλματος διόρθωσις βραδέως ἐπέβληεν.

Ὁ Πλάτων εἶχε μάθει αὐτὴν ὡς τι μυστήριον παρὰ τῶν αἰγυπτίων ἱερέων, ἀλλ' οὐχ ἦτον οἱ ἀρχαῖοι ἐξηκολούθησαν ὑπολογίζοντες τὸ ἔτος εἰς 365 ἡμέρας ἀκριβῶς. Οὕτως ἀνὰ πᾶν τέταρτον ἔτος προήρχετο σφάλμα 24 περίπου ὥρων.

ἐπὶ ἔλαττον. Πρὸς διόρθωσιν αὐτοῦ ὁ Ἰούλιος Καίσαρ μετεπέμψατο ἐξ Αἰγύπτου Σωσιγένη τὸν Ἀλεξανδρεῖα, ὅστις ἐπενόησε τὸ δίσεκτον ἔτος ἐκ 366 ἡμερῶν προσθετῶν ἀνὰ πᾶν τέταρτον ἔτος, τῶν λοιπῶν ἔτων ἐχόντων ὡς καὶ πρότερον ἀνὰ 365 ἡμέρας.

Τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο ὠνομάσθη Ἰουλιανόν, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος. Τὸ ἔτος 44 π. χ., ὅτε καὶ ἐφρονεῖτο ὁ περιώνυμος δικτάτωρ, ἦν τὸ πρῶτον ἐφ' οὗ ἐπρεπε νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ κανὼν οὗτος, ἀλλ' ἀντὶ τῆς μιᾶς ἐμβολίου ἡμέρας ἐδέησε νὰ προσθεθῶσιν 90 ἡμέραι, ὅπως ἡ χρονολογία ἀνταποκρίνηται φυσικῶς εἰς τὰς ὥρας τοῦ ἔτους καθ' ὅν τρόπον ἔχει καὶ ταῦν, διότι εἰς τοσαύτας ὑπελογίσθη τὸ ἐπὶ ἔλαττον σφάλμα ἐνεκα τῶν παραλειφθέντων λεπτῶν ἐπὶ τοσοῦτους αἰῶνας. Αἰὶ καὶ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐκλήθη ἔτος συγχύσεως (annum confusionis.)

Ἡ ἐμβόλιμος ἡμέρα ἐτάχθη ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος μετὰ τὴν 24^{ην} Φεβρουαρίου. Ἡ 25^η, καθ' ἣν ἐωρτάζετο ἡ τῶν Ταρκυνίων ἑξοικία, ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων *sextus Calendae* (ἢ ἕκτη τῶν καλενδῶν) ἡ ἐμβόλιμος ἡμέρα, φέρουσα καὶ αὐτὴ τὸν ἀριθμὸν 24, ἐκλήθη δὲ ἕκτη (*his sextus*), ἐξ οὗ καὶ τὸ ἔτος ἐκλήθη δίσεκτον. Βραδύτερον ἡ ἡμέρα αὕτη ἐτάχθη μετὰ τὴν 28^{ην} Φεβρουαρίου.

Ἄλλ' ἢ παρὰ τοῦ Καίσαρος ἡ μᾶλλον παρὰ τοῦ Σωσιγένητος γενομένη διόρθωσις ἦν καὶ αὕτη ἐσφαλμένη, διότι ἡ προσθήκη μιᾶς ἡμέρας ὀλοκληροῦ ἐξ 24 ὥρων εἰς τὸ δίσεκτον, ἦτοι τὸ τέταρτον ἔτος, συνεπάγεται τὸ ὅτι ἕκαστον πᾶν 4 ἔτων ἔχει ἀκριβῶς ἡμέρας 365 $\frac{1}{2}$. Ἄλλ' ἀντὶ 6 ὥρων, ἦτοι $\frac{1}{2}$ ἡμέρας, τὸ ἐπὶ πλέον ὑπολογιστέον κατ' ἔτος συνίσταται μόνον ἐκ 5 ὥρων, 48 πρώτων λεπτῶν καὶ 48 δευτέρων, τοῦθ' ὅπερ ἐν διαστήματι 4 ἔτων ἀπαρτίζει 23 ὥρας, 15 πρῶτα λεπτά καὶ 12 δευτέρα. Ὅθεν προστιθεμένης ὀλοκληροῦ ἡμέρας, ὡς ἡμεῖς πράττομεν ἄχρι τῆς σήμερον, ἔχομεν 44 πρῶτα λεπτά καὶ 48 δευτέρα πλέον τοῦ πρέποντος. Τὸ περιπλέον τοῦτο ἐν διαστήματι 128 $\frac{1}{2}$ ἔτων ἀποτελεῖ 24 ὥρας, ἦτοι μίαν ὀλοκληρὴν ἡμέραν, ὥστε γενομένου τοῦ ὑπολογισμοῦ ἀπὸ τοῦ πρώτου δίσεκτου ἔτους, ἦτοι ἀπὸ τοῦ 44 π. χ. μέχρι τοῦ 1582, ὅτε ὁ Πάπας Γρηγόριος ΙΓ' ἐπεχείρησε τὴν τοῦ ἡμερολογίου διόρθωσιν, εὐρέθησαν ἡμέραι πλεονάζουσαι 10. Τούτων ὁ εἰρημένος Πάπας διέταξε τὴν ἀφαίρεσιν ἀπὸ τοῦ μηνὸς Σεβρίου τοῦ 1582 ἔτους, διότι κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ὅτε ἐφασαν εἰς τὴν 5^{ην} Ὀκτωβρίου ἠρίθμησαν 15 καὶ οὐχὶ 16. Ἄλλ' ἐπειδὴ, ὡς εἶρηται, ὑπάρχει σφάλμα μιᾶς ἡμέρας ἀνὰ 128 ἔτη περιπου, ἦτοι τριῶν ἡμερῶν περιπλέον ἀνὰ πάντα τέταρτον αἰῶνα, θεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ μὴ ὑπολογισθῇ ὡς δίσεκτον τὸ τελευταῖον ἔτος ἐκάστου αἰῶνος ὅπερ εἶναι δίσεκτον. Οὕτως ὅταν φθάσῃ τὸ 1900 ἔτος, ὅπερ εἶναι δίσεκτον,

οἱ μὲν καθολικοὶ καὶ λοιποὶ Ἑβραῖοι θὰ ἔχωσιν αὐτὸ ἔτος κοινόν, ἡμεῖς δὲ, οἱ Ῥώσοι καὶ οἱ Ἀρμένιοι θὰ ἔχωμεν δίσεκτον.

Τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον ἐγένετο ἀμέσως δεκτὸν παρὰ πάντων τῶν καθολικῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν διαμαρτυρομένων οἱ μὲν Γερμανοὶ παρεδέξαντο αὐτὸ τῷ 1700, οἱ δὲ Ἄγγλοι τῷ 1752.

Τῇ σήμερον ἡ διαφορά μεταξὺ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, ὅπερ ἔχομεν ἐν χρήσει, καὶ τοῦ Γρηγοριανοῦ, εἶναι 12 καὶ οὐχὶ 10 ἡμερῶν, διότι τὰ τελευταῖα ἔτη τῶν δύο τελευταίων αἰῶνων 1700 καὶ 1800 ἡμεῖς ἔχομεν δίσεκτα, ἐνῶ οἱ δυτικοὶ εἶχον ἔτη κοινὰ διὰ τὸν ἀνωτέρω ἐκτεθέντα λόγον. Ἐὰν δὲ ἐξακολουθῶμεν ἔχοντες ἐν χρήσει τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον μέχρι τοῦ 1900 ἔτους, ἐπειδὴ τὸ ἔτος τοῦτο ἡμεῖς μὲν θὰ ἔχωμεν δίσεκτον οἱ δὲ δυτικοὶ κοινόν, ἡ διαφορά τότε ἔσται 13 καὶ οὐχὶ 12 ἡμερῶν.

Τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον, ὅπερ εἶναι προφανῶς ὀρθότερον τοῦ Ἰουλιανοῦ, ἀνταποκρίνεται μεθ' ἱκανῆς ἀλλ' οὐχὶ μετ' ἀπολύτου ἀκριβείας εἰς τὰ οὐράνια φαινόμενα, τοῦτο δὲ διότι τὸ σφάλμα μιᾶς ἡμέρας ἀνὰ 128 $\frac{1}{2}$ ἔτη ἐπιφέρει σφάλμα 7 ἡμερῶν εἰς 900 ἔτη, καὶ ἐπομένως 28 ἡμερῶν εἰς 3600 ἔτη. Ἡδὴ ἀφαιρουμένων τριῶν δίσεκτων ἔτων ἀνὰ πᾶσαν περίοδον 400 ἔτων, ἔχομεν 27 μόνον ἡμέρας ἀφαιρετέας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ τῶν 3600 ἔτων. Τῶντι 9 × 400 = 3600, ἐνῶ 9 × 3 = 27 καὶ οὐχὶ 28. Ὅα χρεασθῇ λοιπὸν τὸ ἔτος 5200 νὰ ὑπολογισθῇ ἐξαιρετικῶς ὡς κοινόν, ἐνῶ θὰ ἦναι δίσεκτον. Ἀλλὰ τὸ σφάλμα τοῦτο τοσοῦτον ἀπέχει ἡμῶν, ὥστε δυνάμεθα ἀφόβως νὰ καταλίπωμεν τὴν περὶ διορθώσεως αὐτοῦ μέριμναν τοῖς ἡμετέροις ἀπογόνοις.

Α. ΜΟΛ.

ΙΑΠΩΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ο ΛΙΘΟΤΟΜΟΣ

Μετ' ἀφ' ἑαυτοῦ I. Σ. Κ.

Ἐξ ἡ ποτὲ ἐν Ἰαπωνίᾳ πτωχὸς τις λιθοτόμος, ἀπλοῦς ἐργάτης τῶν λατομείων. Ἡ ἐργασία του ἦτο σκληρὰ ἐργάζετο πολὺ, ἐκέρδιζεν ὀλίγον καὶ δὲν ἦτο εὐχαριστημένος. — Ἄ! νὰ ἔξευρα τοῦλάχιστον, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα νὰ γίνω καὶ ἐγὼ πλούσιος, νὰ ἀναπαυθῶ ἀπὸ τοὺς κόπους, νὰ ἀνακλινωμαι ἐπὶ παχείας ψιᾶθου καὶ νὰ σκεπάζωμαι μὲ μαλακὴν σινδόνα ἐκ μεταξῆς!

Τὸ τοιοῦτον παράπονον, ὅπερ ἀνέπεμπε πρὸς τὸν Θεὸν, ἀγγελὸς τις τὸ ἀπεδέχθη καὶ «Γεννηθήτω σοι κατὰ τὸ βῆμά σου», εἶπε πρὸς αὐτόν.

Καὶ παράρρημα ὁ πτωχὸς ἐγένετο πλούσιος, ἀναπαυόμενος ἐπὶ παχείας ψιᾶθου καὶ σκεπαζόμενος μὲ μαλακὴν μεταξωτὴν σινδόνα.

Ἡμέραν δὲ τινα διήρχετο ὁ αὐτοκράτωρ καὶ προεπορεύοντο αὐτοῦ πεζοὶ καὶ ἵπποι στρατιῶται· εἶπετο δὲ μεγαλοπρεπῆς καὶ πομπώδης ἀκολουθία ἱππέων, διάφορα δὲ ἐπίσημα πρόσωπα περιεκύκλιον αὐτὸν, κρατοῦντα ὑψηλὰ καὶ ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μέγα ἀλεξήλιον ἀπαστράπτων ἐκ τοῦ χρυσοῦ.

—Τί μὲ χρησιμεύει νὰ ἦμαι πλούσιος, ὑπεψήθησεν ὁ λιθοτόμος, ἀφοῦ δὲν ἔγω καὶ ἐγὼ τὸ δικαίωμα νὰ ἐξέρχωμαι ἐν συνοδίᾳ καὶ νὰ προφυλάττω τὴν κεφαλὴν μου ὑπὸ χρυσοῦν ἀλεξήλιον; Διατί νὰ μὴ ἦμαι αὐτοκράτωρ;

«Γεννηθήτω τὸ θέλημά σου», εἶπεν ὁ Ἄγγελος.

Καὶ τῶντι ἐγένετο αὐτοκράτωρ, συνωδεύετο ὑπὸ πολυαριθμοῦ φρουρᾶς ἱππέων προπορευομένων καὶ ἀκολουθούντων, τέσσαρα δὲ ἐπιφανῆ πρόσωπα λαμπροστόλιστα ἐβάσταζον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του μέγα ἀλεξήλιον, ὅπερ ἐξήστραπτεν ἐκ τοῦ χρυσοῦ.

Ἄλλ' ὁ ἥλιος διὰ τῶν καυστικῶν αὐτοῦ ἀκτίνων ἐθέρμαινε καὶ κατεξήραινεν τὰς πεδιάδας καὶ τὰς πλατείας, οἱ δὲ ἄνθρωποι ἦσαν πλήρεις κοινορτοῦ, καὶ τὸ ἀνταύγασμα κατεπύνει τοὺς ὀφθαλμοὺς.

—Α, ἂ! Μέγα τῆ ἀληθείᾳ εὐτόχημα νὰ ἦναι τις αὐτοκράτωρ, καὶ ἡ μὲν θερμότης τῆς ἡμέρας νὰ τὸν καταβάλλῃ, ὁ δὲ ἥλιος νὰ ἀσκήσῃ ἐπ' αὐτοῦ ὄλην τοὺν τὴν δύναμιν! Ἄν ἦμην καὶ ἐγὼ ἥλιος, τότε θέβαια ἤθελα εἶμαι εὐτυχῆς!

«Ἴδοῦ! εἶσαι τώρα νῦχαριστημένος;» ἠρώτησεν ὁ Ἄγγελος, ἀφοῦ μετεμόρφωσεν αὐτὸν εἰς ἥλιον, ὁ ὅποιος διέσπειρε τὰς ἀκτίνας του ἀνω καὶ κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, πανταχοῦ καὶ ἐπὶ πάντων τῶν περὶ αὐτόν. Καὶ ἔκαιε τὰ δένδρα καὶ τὰ χόρτα τῆς γῆς, καὶ τὰ πρόσωπα τῶν βασίλειων καὶ τῶν πριγκίπων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἄλλ' ἤδη μιὰ τὴν νεφέλην παρενετέθη μεταξὺ τοῦ ἥλιου καὶ τῆς γῆς καὶ ἐσκίαζε τὰς ἀκτίνας του ἐμποδίζουσα αὐτὰς νὰ κατέρχωνται ἐπὶ τῆς γῆς.

—Αἱ, αἱ! Αὐτὸ δὲ εἶναι νοστιμώτατον! ἀνεφώνησεν ὁ ἐξ ὕλοτόμου γενόμενος ἥλιος· μία μικρὰ νεφέλη εἶναι λοιπὸν ἱκανὴ νὰ ἀνθίσταται εἰς τὴν δύναμιν μου! Τότε θὰ ἦτο προτιμώτερον νὰ ἦναι τις νεφέλη!

«Βεσηκούσθη καὶ ἡ εὐχή σου αὕτη», εἶπεν ὁ Ἄγγελος.

Καὶ παρεῦθε ἤρξατο ἡ μεταμόρφωσις καὶ ἡ νέα νεφέλη ὑπερηφάνως παρενετέθη ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ τοῦ ἥλιου, καὶ ἐτέρπετο παρεμποδίζουσα ἐπὶ τοσοῦτον τὰς ἠλιακὰς ἀκτίνας, ὥστε ἐβλεπε τὴν γῆν ἀναπρασινίζουσαν ὑπὸ τὴν σκιάν της.

Μετ' ὀλίγον ἡ νεφέλη ἤρξατο νὰ βίπτῃ ἐπὶ τῶν ὄρεων καὶ πεδιάδων παχέως σταγόνας βροχῆς καὶ ὄμβρους καὶ δετοῦς καὶ σίφωνας,

ὥστε οἱ χεῖμαρροι ὑπερεξεγείλιζον καὶ οἱ ποταμοὶ καταπλημμυρήσαντες ἐξηφάνιζον τὰς πεδιάδας. Τίποτε πλέον δὲν ἀνθίστατο εἰς τὴν ὀρμὴν τῆς πλημμύρας. Εἰς μόνος ἀκίνητος βράχος ὑψοῦτο περιφρονῶν αὐτήν.

Μάτην τὰ βροχούβντα ὕδατα ἔτυπτον αὐτὸν μανιωδῶς. Ὁ βράχος ἔμενε ἀκίνητος καὶ τὰ ἀφρίζοντα κύματα συνετριβόντο πρὸ τῶν ποδῶν του.

—Εἰς βράχος λοιπὸν μοὶ δίδει τὸν νόμον! εἶπεν ἡ νεφέλη· ἤθελα ὑπερεπιουμήσει νὰ ἦμην εἰς τὴν ὀείν του!

—«Καὶ τοῦτο γεννηθήτω σοι», εἶπεν ὁ Ἄγγελος.

Καὶ ἰδοὺ ἡ νεφέλη μετεμορφώθη εἰς βράχον κρημνώδη, ἀμετακίνητον, ἀναίσθητον εἰς τὰς προσβολὰς τῶν ἠλιακῶν ἀκτίνων καὶ ἀδιάφορον εἰς τοὺς χεῖμαρρους τῆς βροχῆς καὶ τὰς ἐφόδους τῶν θορυβούντων κυμάτων.

Ἄλλ' ἀφῆκε διακρίνει πλῆστον τοῦ ἀνθρώπου πτωχὸν τὴν παράστασιν, ἡμίγυμνον, καὶ ὀπλισμένον διὰ σκαπάνης καὶ σφύρας, ὅστις διὰ πολλῶν κτύπων, χάρις εἰς τὰ ἐργαλεῖά του, ἀποκόπτει ἀπ' αὐτοῦ ὀγκώδη τεμάχια, τὰ ὅποια ἀκολουθῶς ἤρχισε νὰ πελεκᾷ.

—Τί εἶναι τοῦτο; ἀνεβόησεν ὁ βράχος. Εἰς ἀνθρώπος λοιπὸν θὰ ἔχη τὴν δύναμιν νὰ ἀποσπᾷ τεμάχια λίθων ἐκ τῶν κόλπων μου; Ὅθι ἦμαι λοιπὸν ἀσθενέστερος αὐτοῦ; Τότε ἀπολύτως πρέπει νὰ μεταμορφωθῶ εἰς ἀνθρώπον ὁμοίον αὐτῷ!

«Νὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου», εἶπεν ὁ Ἄγγελος.

Καὶ ἐγένετο πάλιν ὁ πλούσιος, ὁ βασιλεὺς, ὁ ἥλιος, ἡ νεφέλη, ὁ βράχος ὅ,τι πρότερον ἦτο, πτωχὸς λιθοτόμος, ἀπλοῦς ἐργάτης τῶν λατομείων. Ἡ ἐργασία του ἦτο τραχεῖα, εἰργάζετο πολλὸ καὶ ἐκέρδιζεν ὀλίγον, ἀλλ' ἔκτοτε ἦτο εὐχαριστημένος ἐκ τῆς τύχης του.

ΛΥΣΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΑΠΟΡΙΩΝ

Ὁ ὄφροντις Ἰπποκλείδης.

Κλεισθένης ὁ Ἀριστωνύμου τοῦ Μύρωνος, ἔρξας τῆς Σικυῶνος μεταξὺ τοῦ 600 καὶ 500 ἔτους πρὸ Χριστοῦ, ἠθέλησε, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, νὰ δώσῃ τὴν θυγατέρα του Ἀγαρίστην εἰς τὸν ἀριστὸν τῶν Ἑλλήνων καὶ τελομένων Ὀλυμπίων, εἰς τὰ ὅποια ἐνίκησε τεθρίππῳ, προσκήρυξεν, ὅτι ὅστις Ἑλλήνων νομίζει ἑαυτὸν ἄξιον νὰ γίνῃ γαμβρὸς τοῦ Κλεισθέως, ἄς ἔλθῃ ἐντὸς ἐξήκοντα ἡμερῶν, ἢ καὶ πρότερον, εἰς Σικυῶνα, διότι ὁ γάμος θέλει κυρωθῆ ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ἐξηκοστῆς ἀρχαμένου ἡμέρας. Ὅθεν συνέβησαν εἰς Σικυῶνα ἀπανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος μνηστῆρες ὅσοι ἐμεγαλοφρόνουν, εἴτε διὰ τὰς ἰδίας, εἴτε διὰ τὰς τῶν πατέρων ἀρετὰς καὶ

ΧΑΡΤΗΣ ΕΞ ΑΜΙΑΝΤΟΥ

ἐκ μὲν τῆς Ἰταλίας ἦλθεν ὁ τρυφήλοτερος τῶν Ἑλλήνων, ὁ Συβαρίτης Σμινδυρίδης ὁ Ἰπποκράτους, ἐξ Αἰτωλίας δὲ Μάλης, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Τιτόρμου, τοῦ βωμκαλωτέρου ἕμα καὶ ἀγριωτέρου τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς ἀφελούς Ἀρκαδίας κατῆλθον Ἀμιάντος ὁ Λυκούργου καὶ Λαφάνης ὁ Βυφορίωνος ἐκ Θεσσαλίας δὲ ὁ ἐκ τοῦ μεγαλοπρεποῦς τῶν Σκοπαδῶν οἴκου Διακτορίδης ὁ Κραντάνιος ἦλθον πρὸς τοὺς ἐξ Ἀθηνῶν δύο δνομαστοὶ εὐπατρίδαι, Μεγακλῆς ὁ Ἀλκμαίωναος, καὶ ὁ ἐπὶ πλοῦτῳ καὶ κάλλει ὑπερέχων πάντας τοὺς Ἀθηναίους Ἰπποκλείδης ὁ Τισάνδρου ἐξ Ἄργου, Ἀσωκίδης ὁ Φειδωνος ἐξ Ἐρετρίας τῆς ἐν Εὐβοίᾳ, ὁ Λυσανίας ἐκ Μολοσσῶν, ὁ Ἀλκων ἐξ Ἐπειδάμου, ὁ Ἀμφίμνηστος Ἐπιστρόφος, καὶ πάλιν ἐξ Ἰταλίας ὁ Σιρίτης Δάμασος Ἀμύριος. Ἐν ὅλοις δώδεκα. Προσελθόντες δὲ, καθ' ἕσπον χρόνον ἔμειναν παρ' αὐτῶν, διατέλεσεν ὁ Κλεισθένης φιλοξενῶν μεγαλοπρεπῶς καὶ παρατηρῶν τὸν χαρακτήρα, τὴν ἀνατροφὴν, τὸν τρόπον ἐκάστου ἰδίας δὲ ἤρσασεν αὐτῶν οἱ ἐξ Ἀθηνῶν μνηστῆρες, καὶ ἐκ τούτων πάλιν περισσώτερον Ἰπποκλείδης ὁ Τισάνδρου, διὰ τε τὴν προσωπικὴν ἀξίαν, καὶ ὡς συγγενὴς τοῦ μεγάλου οἴκου τῶν ἐν Κορίνθῳ Κυψελίδων. Τελευταῖον ἐφθάσεν ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἔμελλε νὰ τελεσθῆ τὸ συμπόσιον τοῦ γάμου καὶ νὰ ἀποφανθῆ ὁ Κλεισθένης τίνα προκρίνει τῶν μνηστῆρων. Τὴν ἡμέραν ταύτην, ὕσας βοῦς ἑκατὸν, προσεκάλεσεν εἰς κοινήν ἐδωχίαν αὐτοῦς τε τοὺς μνηστῆρας καὶ πάντας τοὺς Σικυωνίους μετὰ τὸ δεῖπνον ἐξηκολούθησεν ὁ πότος μετὰ δὲ διαλεγόμενος, συζητήσεως γενομένης καὶ περὶ μουσικῆς, ὁ Ἰπποκλείδης παρήγγειλε τὸν αὐλητὴν νὰ αὐλήσῃ εἶδος ὀρχήσεως, τὴν λεγομένην ἐμμέλειαν, καὶ ἤρχισε νὰ χορεύῃ θέλων νὰ ἐπιδείξῃ τὴν περὶ τοῦτο ἐπιτηδειότητα. Τοῦτο ἤδη δυσπρόσθετον Κλεισθένη ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὁ Ἰπποκλείδης διέταξε νὰ φέρωσι τράπεζαν, καὶ ἀναβάς ἐπ' αὐτῆς, πρῶτον μὲν ἐχόρευσε λακωνικὸς τινὰς χοροὺς, ἔπειτα ἄλλους ἀττικοὺς, καὶ τελευταῖον, σπριζας τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἀνασηκώσας τοὺς πόδας, ἤρχισε νὰ χειρονομῆ διὰ τῶν σκελῶν. Καὶ μέχρι μὲν τινὸς ὁ Κλεισθένης, καὶ τοὶ ἀποστραφεῖς τὸν νέον διὰ τὴν ἀναίδειαν καὶ ἀποφασίαν ὅτι δὲν θέλει βεβαίως προτιμήσει αὐτὸν ὡς γαμβρὸν, κατεῖχεν ἑαυτὸν, μὴ θέλων νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀηδίαν ὅταν ὅμως εἶδεν αὐτὸν χειρονομῆσαντα διὰ τῶν σκελῶν, ἐξέσπασε, καὶ, ὡς καὶ Τισάνδρου, εἶπεν, ἀπορχήσαο γέ μὴν τὸν γάμον, δηλαδὴ μὲ τὸν χορὸν σου αὐτὸν ἔχασες τὴν νύμφην ὁ δὲ Ἰπποκλείδης ἀπεκρίθη ἀμέσως, ὁ ὄφροντις Ἰπποκλείδης, τὸ δόκιον ἔκτοτε λέγεται ὡς παροιμία, σημαίνον, ἀδιάφορον τοῦτο διὰ τὸν Ἰπποκλείδην.

1. ἱστορ. τοῦ Ἑλλ. ἔθους· ἀπὸ Κ. Παπαδημητρίου.

Γινώσκουσιν, ὡς πιστεύομεν, οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν ὅτι ὑπάρχει ὀρυκτὴ τις οὐσία, σύνθεμα χαλκιοκακοῦ μαγνησίου, κεκτημένη τὴν ιδιότητα τοῦ μὴ τήκεσθαι ἐν τῷ πυρὶ ἢ οὐσία αὕτη εἶναι ὁ ἀμιάντος ἢ ἀσβεστός διότι ἀμφοτέρω τὰ ὀνόματα ταῦτα ἔδωκε τῇ ὕλῃ ταύτῃ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες κατέρθωσαν νὰ κατασκευάζωσι νήματα ἐξ ἀμιάντου καὶ ὑφάσματα, ἅτινα βίπτωμεν εἰς τὸ πῦρ, ἐκαθαρίζοντο, ἀλλὰ δὲν ἀπνηθρακούντο. Ὁ Πλούταρχος μὲν νῆματα χειρομάκτρων, δικτύων καὶ κεκρυφάλων ἐξ ἀμιάντου ἀλλὰ δὲν φαίνεται ὅτι ἐνδύματα κατασκευάζοντο ἐκ τῆς ὕλης ταύτης, ἐνεκα τῆς σκληρότητος αὐτῆς, ὁ δὲ Πλίνιος ἀναφέρει περὶ τῶν ἐξ ἀμιάντου ὑφασμάτων ὡς περὶ σπανίου καὶ πολυτιμωτάτου πράγματος, μᾶλλον πρὸς περιέργειαν κατασκευαζομένου. Ὁχ ἦτο ἐξ ἀμιάντου κατασκευαζόμενα θρυαλλίδες ἢ ἐλλύχνια (φτόλια), αἵτινες δὲν ἐτήκοντο ἐξ ἀμιάντου δὲ, ὡς φαίνεται, ἦν καὶ ἡ νυχθημερὸν ἐν τῷ ναφί τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς ἐν Ἀθήναις καιομένη θρυαλλίς, καὶ ἕτεραί τις, ἥτις ἐβρέθη ἐπιπροσηλωμένη ἐπὶ τινος λυχνίας ἐν τάφῳ τοῦ ἐν Ἰταλίᾳ Βούλτσι. Κυρίως ὅμως δι' ὑφάσματος ἐξ ἀμιάντου περιεκάλυπτον οἱ ἀρχαῖοι τὰ λείψανα τῶν νεκρῶν, ὅς παρῆδιδον τῷ πυρὶ, ὅπως κατορθώσι νὰ συλλέγωσι πᾶσαν τὴν τέφραν τοῦ καιομένου σώματος, χωρὶς αὐτῆς ν' ἀναμίγνυται ταῖς ἄλλαις ὕλαις, αἵτινες ἀπετέλουσαν τὴν πυρᾶν καὶ ἀπνηθρακούντο. Τοιοῦτόν τι σάβανον ἀνευρέθη ἐν τάφῳ, τῷ ἔτει 1663, ἐν τῷ παρὰ τὴν Νεάπολιν Πουτέλῳ, καὶ ἕτερον τῷ ἔτει 1702 εἰς μιλίου ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς Ῥώμης, ὅπερ περιείχεν ἐπικρανίον καὶ ὁστὰ ἀποτιτανωμένα. Τὸ σάβανον τοῦτο διατηρεῖται ἐν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Βατικανοῦ, ἕτερον δὲ ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Νεαπόλεως. Οἱ νεώτεροι μέχρις ἐσχάτων δένειχον δυνηθῆ νὰ ἐξεύρωσι τὸν τρόπον τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ ἀμιάντου πρὸ τινος ὅμως ἡ δυσχέρεια αὕτη κατενικήθη, μετὰ πολλὰς δὲ δοκιμὰς καὶ δαπάνας, ἐξευρέθη ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς, οὐ μόνον νήματος λεπτοτάτου, ἐπομένως καὶ ὑφασμάτων, ἀλλὰ καὶ χάρτου ἐξ ἀμιάντου. Ἐκτεσεῖς τῶν προϊόντων τῆς νέας ταύτης βιομηχανίας ἐγένετο ἐν Ῥώμῃ, τὸν λήξαντα μῆνα Ἀπρίλιον. Τὰ πειράματα τοῦ ἀμιάντου χάρτου ὑπῆρξαν θαυμάσια. Ἐπὶ πυρᾶς ἐτέθησαν δύο ἰσομεγῆθη καὶ καθ' ἕνα ὅμοια κιβώτια ἐκ χάρτου, ἀλλὰ τὸ μὲν κατεσκευασμένον ἐκ κοινοῦ χάρτου καὶ πλήρες φύλλων κοινοῦ χάρτου, τὸ δὲ ἐξ ἀμιάντου χάρτου καὶ πλήρες ἐπίσης χαρτίων μετὰ λεπτῶν πέντε τὴν παρέλευσιν, τὸ μὲν ἐκ κοινοῦ χάρτου κιβώτιον ἐφλέγετο καὶ ἀπνηθρακούτο μεθ' ὅλων τῶν περιεχομένων ἐν αὐτῷ, τὸ δὲ ἐξ ἀμιάντου ἔμενε ἀθικτόν, ὡς καὶ τὰ χαρτία, ἅτινα περιέκλειε. Νομίζομεν, ὅτι

κιβώτια ἢ θήκας τοιαύτας καὶ χάρτην πρέπει νὰ προμηθευθῶσι πάντα τὰ δημόσια γραφεῖα, πρὸ πάντων δὲ οἱ συμβολαιογράφοι, ὅπως ἐν αὐτοῖς ἀποθέτωσι τὰ οὐσιώδη καὶ πολύτιμα ἔγγραφα, ἢ ἐπὶ τοιοῦτου γράφωσι τὰ τοιαῦτα ἔγγραφα. Ὁ χάρτης οὗτος ἄλλως τε δὲν τιμᾶται καὶ ἀντὶ πολλῶν, ἀλλὰ μόνον ἀντὶ τεσσάρων φράγκων τὸ χιλιόγραμμον, κατασκευάζεται δ' ἐν Τίβολι τῆς Ἰταλίας. Ἐν Ἰταλίᾳ κείνται τὰ κύρια ἀμιαντορυχεῖα, ἰδίᾳ δὲ ἐν ταῖς Ἀλπεσι καὶ ἐν τῇ κοιλάδι τῆς Ἀόστης. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐξήγαγον ἀμιάντον ἐκ τῆς Καρόστου, πρὸς τὰ μεσημβρινὰ τοῦ ὄρους τῆς Ὀχης, ὡς ὁ Στράβων ἀναφέρει. Ὁ Πλούταρχος γράφει, ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ τὰ ἀμιαντορυχεῖα τῆς Καρόστου ἦσαν ἐξηγνημένα, ἀλλὰ νεώτεροι εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα περιηγήθηται, καὶ μάλιστα ὁ Τουρνεφόρ, θεβαιούσιν ὅτι ἀνεύρον φλέβας ἀμιάντου. Νομίζομεν, ὅτι πρέπει νὰ γίνωσιν ἔρευναι ἐν Καρόστῳ, ἐπικερδῆς δὲ λίαν ἔσεται ἡ ἐξόρυξις τοῦ ἀμιάντου, ἐάν, ὡς πιθανώτατον, ἡ βιομηχανικὴ χρῆσις αὐτοῦ γενικευθῇ. Ἐν Ἀρκαδίᾳ ἐπίσης, κατὰ τὸν Πλίνιον, ἐν Κύπρῳ, κατὰ τὸν Διοσκορίδην, ἐν Κορσικῇ, ἐν τοῖς Πυρρῆνοις καὶ ἐν Ἰνδίας μνημονεύονται ἀμιαντορυχεῖα. Νομίζομεν ἐντεῦθεν, ὅτι δὲν εἶναι λίαν ἀκριβεῖς αἱ εἰδήσεις τῶν ἰταλικῶν ἐφημερίδων, θεβαιούσων, ὅτι τὸ μονοπωλεῖον τῆς ἐξαγωγῆς ἀμιάντου κέκτηται ἡ Ἰταλία μόνη.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

27.—Αἰατὶ οἱ διάπυροι ἀνθρώποι καίουσι ζωηρότερον ὅταν φασῶμεν ἐπ' αὐτῶν;

Διότι ἐξακοντίζομεν συγχρόνως μὲ τὸν ἀέρα καὶ περισσώτερον ὀξυγόνον, τὸ ὅποιον καὶ μόνον συντελεῖ εἰς τὴν καύσιν. Ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀὴρ εἶναι κυρίως μίγμα δύο ἀερίων, τοῦ ἀζώτου καὶ τοῦ ὀξυγόνου. Τὸ ἀζωτον οὐδέποτε εἰς τὴν καύσιν συντελεῖ, τοῦναντίον μετριάζει τὴν ἐνέργειαν τοῦ ὀξυγόνου, ὅπως τὸ ὕδωρ τὸ ὅποιον χύνομεν ἐντὸς τοῦ οἴνου.

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

* * * Μάρτυς ἀποθανῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας εἶνε ἄρα ἀνώτερος τοῦ μάρτυρος τῆς ἀληθείας; ὁ δὲ Κάτων οὐσιαζόμενος ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἰώμης ἦτο ἠρωϊκώτερος τοῦ Σωσιπάτρου, ἐψηθέντος ἐντὸς χαλκίνου παύρου, ἵνα ἀναγγείλῃ τοῖς ἀνθρώποις ὅτι εἶνε ἀδελφοί, ὅτι οφείλουσι δι' ἀμοιβαίας ἀγάπης νὰ βοηθῶσιν ἀλλήλοις καὶ ν' ἀνυψῶνται μέχρι τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς ἀρετῆς; (Σατωβριάν.)

* * * Ὁ λησμονῶν τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς ἡλικίας του, ἐκουσίως παραιτεῖται ὅλων τῶν ἀ-

ξιώσεων, εἰς ἃς εἶχε δικαίωμα ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας ταύτης. (Zschokke.)

* * * Προσπαθῶν νὰ καλύψῃ ἐν σφάλμα διὰ ψεύδους εἶνε τὸ αὐτὸ, ὡσεὶ ἀνεπλήρους μίαν κηλίδα δι' ὀπῆς. (Petit-Senn.)

* * * Ἡ τιμὴ τοῦ μὲν πτωχοῦ εἶνε ἐν τῇ καρδίᾳ του, τοῦ δὲ πλουσίου ἐν τῷ ταμίῳ του.

* * * Ἡ ἐπιστήμη ἄνευ τῆς εὐφυΐας εἶνε βαρεῖα ἀτμάμαξα ἄνευ ἀτμοῦ.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Συμβουλαὶ δια τὸν ἐνοικιάσοντα οἰκίαν.

Προτιθέμενος νὰ ἐνοικιάσῃς οἰκίαν, πρόσδεξον μὴ τὸ ἐνοικίον ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις σου. Μὴ λησμονῆς, ὅτι τὸ ἐνοικίον πρέπει νὰ πληρῶνται τακτικῶς, καθότι οὐδεμίαν ἐπιτρέπτει ἀναβολὴν ὁ ἰδιοκτῆτης, ὅστις ἔχει περισσοτέραν ἰσχὺν ἐναντίον σου καὶ ἐπὶ τῆς περιουσίας σου ἢ ἄλλος οἰσοδῆποτε δανειστής.

Ἄμα ὀρίσῃς τὸ ποσὸν ὑπερ τὰ μέσα σου σοῦ ἐπιτρέπουσι νὰ δώσῃς πρὸς ἐνοικίαν τῆς κατοικίας σου, φρόντισον νὰ ἐκλέξῃς τὴν καλλιτέραν οἰκίαν ἢν δύνασαι νὰ εὕρῃς διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο. Κατὰ τὴν ἐκλογὴν δὲ ταύτην πρόσδεξον ἰδίως εἰς τὰ ἀκόλουθα.

Ἡ θέσις τῆς οἰκίας πρέπει νὰ ἦναι ὑγιεινὴ καὶ ἐπομένως ὀφείλεις ν' ἀποφύγῃς οἰκίαν κειμένην πλησίον ἐργοστασίου μολύνοντος τὸν ἀέρα διὰ τῶν βλαβερῶν αὐτοῦ ἀναθυμιάσεων, ἢ εἰς ὑγρὰν θέσιν πλησίον ποταμοῦ ἢ δεξαμενῆς, ἢ ἐγγὺς τοῦ ἐργοστασίου τοῦ φωταερίου κλ. Ὀφείλεις ὡσαύτως νὰ ἐξετάσῃς περὶ τῆς διοχετεύσεως τῶν ἀκαθαρσιῶν καὶ τῶν ὑδάτων, καὶ νὰ ἐπισκεφθῇς μετὰ προσοχῆς τοὺς ὀχετοὺς τῆς οἰκίας. Τὰ ὕδατα οἰκίας εὐρισκομένης ἐπὶ ὁδοῦ κατωφεροῦς διοχετεύονται πάντοτε κάλλιον πάσης ἄλλης. Σπουδαιότατον ὡσαύτως διὰ τὴν ὑγίειαν τῶν ἐνοικούντων εἶναι τὸ μέτωπον τῆς οἰκίας νὰ εὕρσκειται πρὸς μεσημβρίαν καὶ οὐχὶ πρὸς βορρᾶν.

Ὀφείλεις ἐπίσης νὰ λάβῃς ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ μέρους ὅπου εὐ καλοῦσι καθημερινῶς αἱ ἀσχολίαι σου, ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς, τοῦ ταχυδρομείου, τοῦ φαρμακείου κτλ.

Μετὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς οἰκίας, ἐξέτασον λεπτομερῶς τὴν κατάστασιν αὐτῆς, παρατήρησον ἂν οἱ θελοὶ τῶν παραθύρων ἦναι σῶοι, ἂν αἱ καπνοδόχοι ἦναι καθαρισμένοι καὶ δὲν καπνίζουσι, ἂν τὰ κλειθρα καὶ οἱ σῦρται τῶν παραθύρων ἔχουσι καλῶς, καὶ ἂν τὰ κλειδιά ἦναι εἰς τὰς θέσεις των. Ἐξέτασον ἂν ὁ ἐνοικιάζων ἦναι ὁ ἰδιοκτῆτης ἢ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ, καὶ μὴ ὑπογράφῃς τὸ συμβόλαιον πρὶν ὁ ἰδιοκτῆτης ἐτελέσῃ πάσας τὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ καὶ μείνῃς κατὰ πάντα εὐχαριστημένος.